

Πρωτόκολλα Παραγωγής Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού

ΤΔ/Τ.Ο. 1/2018
ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ - ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ
ΛΕΥΚΩΣΙΑ - 2018

Πρωτόκολλα Παραγωγής Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού

Διευθυντής Τμήματος Δασών: Τάκης Τσιντίδης

Σύνταξη και Επιμέλεια Κειμένων: Τάκης Τσιντίδης (ΔΤΔ), Δρ. Ανδρέας Χρίστου (ΑΣΔ) & Σωτήρης Σωτηρίου (ΔΛ 1^{ης} Τάξης)

Ομάδα Εργασίας:

Δασικοί Λειτουργοί 1^{ης} Τάξης: Σωτήρης Σωτηρίου & Γλαύκος Κυριάκου,
Δασικοί Λειτουργοί: Γιώργος Παναγή, Νίκος Ανδρέου, Χρίστος Μαρκίδης, Γιώργος Αριστοτέλους,
Αρίσταρχος Αριστάρχου & Κωνσταντίνος Ροβανιάς

Εκτύπωση: Κυβερνητικό Τυπογραφείο

Επικοινωνία:

Email: director@fd.moa.gov.cy
Τηλέφωνο: 22805511

Περιεχόμενα

Πρόλογος.....	1	<i>Eucalyptus torquata</i>	83
Γλωσσάριο – Περιγραφή Μεθόδων.....	2	<i>Euphorbia veneris</i>	85
• Βωλόφυτα:.....	2	<i>Ilex aquifolium</i>	87
• Γυμνόριζα φυτά:.....	2	<i>Jacaranda mimosiifolia</i>	89
• Λήθαργος:.....	2	<i>Juniperus excelsa</i>	91
• Μεθωρίμανση:.....	2	<i>Juniperus foetidissima</i>	93
• Μεταφύτευση:.....	2	<i>Juniperus oxycedrus</i>	95
• Πρασιά:.....	3	<i>Juniperus phoenicea</i>	97
• Σπορεία:.....	3	<i>Lantana camara</i>	99
• Στρωμάτωση σπερμάτων:.....	3	<i>Laurus nobilis</i>	101
• Συνθήκες φύτευσης σπερμάτων:.....	4	<i>Melia azedarah</i>	103
• Χαρτόκυβοι:.....	4	<i>Myrtus communis</i>	105
• Χειρισμός με αλουσίβα:.....	4	<i>Nerium oleander</i>	107
• Χειρισμός με θεϊκό οξύ:.....	4	<i>Olea silvestris</i>	109
• Ωρίμανση Καρπών:.....	4	<i>Origanum cordifolium</i>	111
Γενικός σκοπός.....	5	<i>Origanum dubium</i>	113
Ειδικοί στόχοι.....	5	<i>Origanum majorana</i>	115
<i>Abies spp.</i>	7	<i>Phyllirea latifolia</i>	117
<i>Acacia pendula</i>	9	<i>Phlomis brevibracteata</i>	119
<i>Acer obtusifolium</i>	11	<i>Phlomis cypria var. occidentalis</i>	121
<i>Acer pseudoplatanus</i>	13	<i>Phlomis luraniifolia</i>	123
<i>Achillea cretica</i>	15	<i>Pinus brutia</i>	125
<i>Aesculus hippocastanum</i>	17	<i>Pinus nigra subsp. pallasiana</i>	127
<i>Albizia julibrissin</i>	19	<i>Pinus pinea</i>	129
<i>Alnus orientalis</i>	21	<i>Pistacia atlantica</i>	131
<i>Arbutus andrachne</i>	23	<i>Pistacia lentiscus</i>	133
<i>Asparagus stipularis</i>	25	<i>Pistacia terebinthus</i>	135
<i>Berberis cretica</i>	27	<i>Pittosporum phillyraeoides</i>	137
<i>Callistemon lanceolatus</i>	29	<i>Pittosporum tobira</i>	139
<i>Capparis spinosa</i>	31	<i>Platanus orientalis</i>	141
<i>Cassia corymbosa</i>	33	<i>Prunus dulcis</i>	143
<i>Castanea sativa</i>	35	<i>Ptilostemon chamaepeuce subsp. cyprius</i>	145
<i>Casuarina sp.</i>	37	<i>Pyracantha coccinea</i>	147
<i>Cedrus brevifolia</i>	39	<i>Quercus alnifolia</i>	149
<i>Celtis australis</i>	41	<i>Quercus coccifera subsp. calliprinos</i>	151
<i>Celtis tournefortii</i>	43	<i>Quercus infectoria subsp. veneris</i>	153
<i>Centaurea akamantis</i>	45	<i>Rhamnus alaternus</i>	155
<i>Ceratonia siliqua</i>	47	<i>Rhus coriaria</i>	157
<i>Cercis siliquastrum</i>	49	<i>Salvia fruticosa</i>	159
<i>Cichorium spinosum</i>	51	<i>Salvia willeana</i>	161
<i>Cistus creticus</i>	53	<i>Schinus molle</i>	163
<i>Cistus ladanifer</i>	55	<i>Schinus terebinthifolius</i>	165
<i>Cistus monspeliensis</i>	57	<i>Sideritis cypria</i>	167
<i>Cistus parviflorus</i>	59	<i>Sophora japonica</i>	169
<i>Cistus salviifolius</i>	61	<i>Sorbus aria subsp. cretica</i>	171
<i>Cotoneaster racemiflorus var. nummularius</i>	63	<i>Styrax officinalis</i>	173
<i>Crataegus azarolus</i>	65	<i>Tecoma stans</i>	175
<i>Crataegus monogyna</i>	67	<i>Tecomaria capensis</i>	177
<i>Cupressus sempervirens</i>	69	<i>Tetraclinis articulata</i>	179
<i>Delonix regia</i>	71	<i>Thevetia neriifolia</i>	181
<i>Elaeagnus angustifolia</i>	73	<i>Thuja nana</i>	183
<i>Eucalyptus camaldulensis</i>	75	<i>Thuja orientalis</i>	185
<i>Eucalyptus gomphocephala</i>	77	<i>Thymus sp.</i>	187
<i>Eucalyptus melliodora</i>	79	<i>Tipuana tipu</i>	189
<i>Eucalyptus salubis</i>	81	<i>Vitex agnus-castus</i>	191
		<i>Ziziphus lotus</i>	193

Πρόλογος

Η Δήλωση Δασικής Πολιτικής περιλαμβάνει μεταξύ άλλων την Παραγωγή Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού στα δασικά φυτώρια του Τμήματος Δασών. Ως Στόχος τίθεται η “απρόσκοπτη παραγωγή και διαθεσιμότητα δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού σε επαρκή ποιότητα και ποσότητα, έτσι ώστε να ικανοποιούνται οι ανάγκες για τα αναδασωτικά/δασωτικά έργα, τις φυτεύσεις σε κατοικημένες περιοχές, τα προγράμματα αποκατάστασης και την προώθηση της χρήσης ιθαγενών δασικών ειδών”.

Για την επίτευξη του πιο πάνω στόχου, το Τμήμα Δασών ετοίμασε επιμέρους εγχειρίδιο με τίτλο “Πολιτική του Τμήματος Δασών στην παραγωγή και εγκατάσταση δασικών φυτών –φυτώρια – δασώσεις-αναδασώσεις-φυτεύσεις” το οποίο αποτελεί οδηγό για το δασικό προσωπικό του Τμήματος.

Η παρούσα έκδοση, “**Πρωτόκολλα Παραγωγής Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού**”, έρχεται να συμπληρώσει το κενό που διαπιστωμένα καταγράφεται στον τομέα της παραγωγής δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού στα φυτώρια του Τμήματος Δασών, ότι δηλαδή οι επιμέρους τεχνικές και διαδικασίες παραγωγής πολλαπλασιαστικού υλικού δεν είναι καταγραμμένες σε εγχειρίδιο/οδηγό και ότι μέχρι σήμερα η μετάδοση της γνώσης και εμπειρίας γινόταν προφορικά. Η καταγραφή τους διασφαλίζει τη συγκέντρωση της εμπειρίας 130 και πλέον χρόνων, προσφέρει ευκαιρίες για βελτίωση και διευκολύνει τη μεταφορά/διάχυση της γνώσης, πρώτιστα εντός του Τμήματος Δασών αλλά και στο ευρύτερο κοινό/ενδιαφερόμενους.

Η έκδοση περιλαμβάνει πρωτόκολλα για 94 φυτικά είδη και αφορούν τις τεχνικές εγγενούς πολλαπλασιασμού (με σπέρματα) που εφαρμόζονται στα φυτώρια του Τμήματος Δασών. Σε κάθε Πρωτόκολλο καταγράφεται η διαδικασία και τα στάδια που ακολουθούνται από τη συλλογή των σπερμάτων μέχρι την παραγωγή και διάθεση των φυτών.

Για την ετοιμασία των πρωτοκόλλων συνεργάστηκαν και πρόσφεραν τις γνώσεις και εμπειρία τους όλοι οι λειτουργοί του Τμήματος που σήμερα εργάζονται στον τομέα της παραγωγής φυτών. Επιπρόσθετα, μελετήθηκαν και λήφθηκαν υπόψη οι τεχνικές που περιγράφονται στη σχετική διεθνή βιβλιογραφία.

Το εγχειρίδιο αυτό θα αποτελέσει σημαντικό εργαλείο για το προσωπικό του Τμήματος που εργάζεται στα δασικά φυτώρια και θα συμβάλει ουσιαστικά στην επιτυχή και απρόσκοπτη παραγωγή φυτών, και ειδικότερα για τα είδη που χαρακτηρίζονται ως “δύσκολα” στον πολλαπλασιασμό.

Η έκδοση αναμένεται να εμπλουτιστεί σύντομα με την ενσωμάτωση νέων πρωτοκόλλων που θα αφορούν τον αγενή πολλαπλασιασμό (π.χ. μοσχεύματα), καθώς και πιθανή επικαιροποίηση των υφιστάμενων πρωτοκόλλων με την απόκτηση νέων γνώσεων.

Γλωσσάριο – Περιγραφή Εξειδικευμένων Μεθόδων – Επεξηγήσεις

• **Βωλόφυτα:**

Φυτά τα οποία μεγαλώνουν σε φυτοδοχεία εντός φυτωρίου μέχρι τη φύτευση στον τελικό χώρο εγκατάστασης. Η πλήρωση των φυτοδοχείων γίνεται με διαφορετικούς τύπους εμπλουτισμένης τύρφης ή ελαφρού πορώδους χώματος το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.

• **Γυμνόριζα φυτά:**

Νεαρά φυτάρια τα οποία ξεριζώνονται από δοχεία μαζικής φύτευσης (σπορεία) ή χώρο αρχικής ανάπτυξης και στη συνέχεια μεταφυτεύονται σε νέα δοχεία για ατομική ανάπτυξη.

• **Λήθαργος:**

Φυσιολογική αναστολή της φύτευσης των σπερμάτων.

Συνήθως τα σπέρματα φυτρώνουν εύκολα κάτω από ιδανικές συνθήκες φωτός, υγρασίας, θερμοκρασίας ή ακόμη και αερίων. Ωστόσο υπάρχουν και αρκετά είδη φυτών των οποίων τα σπέρματα δεν μπορούν να φυτρώσουν εύκολα γιατί βρίσκονται σε κατάσταση λήθαργου. Τα σπέρματα αυτά για να μπορέσουν να φυτρώσουν χρειάζονται ειδικό χειρισμό για διακοπή του λήθαργου, ο οποίος διαφέρει ανάλογα με το είδος. Συνήθως οι κυριότεροι λόγοι που οδηγούν στην αναστολή της φύτευσης είναι το σκληρό περίβλημα του σπέρματος, η ανωριμότητα του εμβρύου και οι ανασταλτικές ουσίες που περιβάλλουν τα σπέρματα.

• **Μεθωρίμανση:**

Φυσιολογική διεργασία που υφίσταται το έμβρυο ενός σπέρματος, μετά τη συλλογή του καρπού, για να καταστεί πλήρως ώριμο για φύτευση.

• **Μεταφύτευση:**

Αφορά τη φύτευση ήδη φυτρωμένων σπερμάτων σε νέα δοχεία με σκοπό την περαιτέρω ατομική ανάπτυξη τους στο φυτώριο. Ο όρος αναφέρεται τόσο σε γυμνόριζα όσο και σε βωλόφυτα.

Οδηγίες Μεταφύτευσης:

Η μεταφύτευση γίνεται κυρίως κατά τη χειμερινή περίοδο, αλλά μπορεί να γίνει και την Άνοιξη ή το Φθινόπωρο. Για επιτυχή μεταφύτευση τηρούνται οι πιο κάτω κατευθυντήριες γραμμές:

Γενικές Κατευθυντήριες Γραμμές:

- Η εργασία δεν εκτελείται όταν επικρατούν ακραίες θερμοκρασίες (παγετός ή ψηλές θερμοκρασίες),
- Η εργασία γίνεται υπό σκιά και εκτελείται στον ελάχιστο δυνατό χρόνο έτσι ώστε το ριζικό σύστημα να μην αφυδατωθεί,
- Το νέο υπόστρωμα ανάπτυξης των φυτάρων προς μεταφύτευση πρέπει να είναι υγρό και όχι κορεσμένο με νερό,
- Στις περιπτώσεις που το ριζικό σύστημα των φυταρίων προς μεταφύτευση είναι πολύ μεγάλο ή έχει πάρει περιστροφική μορφή, τότε μέρος αφαιρείται με ψαλίδι και παράλληλα, στην περίπτωση πλατυφύλλων, αφαιρείται και μέρος του υπέργειου τμήματος. Συνήθως δίνεται έμφαση σε φυτά με ριζικό σύστημα το οποίο άρχισε να δημιουργεί περιστροφική διάταξη,
- Ο ριζικός κόμβος των φυταρίων προς μεταφύτευση θα πρέπει να καλύπτεται οριακά με χώμα μέσα στο νέο δοχείο,
- Το νέο δοχείο δεν πρέπει να υπερπληρώνεται με χώμα, αλλά να μένει κενός χώρος τουλάχιστον 2 cm κάτω από ύψος του δοχείου για να μπορεί να αποθηκεύει νερό κατά το πότισμα,
- Μετά τη μεταφύτευση, όλα τα φυτάρια ριζοποτούν με κατάλληλα μυκητοκτόνα ενώ συστήνεται και ψεκασμός με διαφυλλικά λιπάσματα. Τα φυτάρια τοποθετούνται υπό σκιά (πάντοτε στην περίπτωση μεταφύτευσης γυμνόριζων ή φυταρίων που προέρχονται από χαρτόκουβους) για περίπου ένα μήνα και ποτίζονται συχνά έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό. Το πότισμα πρέπει να γίνεται με ραντιστήρι για να ελέγχεται έτσι η ποσότητα και η ροή του νερού. Συστήνεται όπως το ριζοπότισμα με μυκητοκτόνα επαναληφθεί εντός ενός μηνά. Με την παρέλευση ενός μηνά, τα φυτάρια χειρίζονται όπως όλα τα άλλα δενδρύλλια εντός του φυτωρίου.

Επιμέρους Κατευθυντήριες Γραμμές:

Στις περιπτώσεις μεταφύτευσης γυμνόριζων φυταρίων:

- Το δοχείο στο οποίο βρίσκονται τα φυτά προς μεταφύτευση ποτίζονται ικανοποιητικά, μία μέρα πριν τη μεταφύτευση,
- Τα φυτά ξεριζώνονται προσεκτικά και τοποθετούνται σε δεσμίδες. Κάθε δέσμη τοποθετείται σε βρεγμένο ρούχο και στη συνέχεια τυλίγεται με πλαστική μεμβράνη για προστασία του ριζικού συστήματος από αφυδάτωση,
- Τα νέα δοχεία, αρχικά πληρώνονται με χώμα μέχρι το σημείο στο οποίο η ρίζα του φυταρίου να μπορεί να τοποθετηθεί κάθετα και ο ριζικός κόμβος να φθάνει περίπου μέχρι 2 cm κάτω από το ψηλότερο σημείο του δοχείου. Στη συνέχεια, στο δοχείο τοποθετείται το φυτό και γεμίζει με χώμα. Τέλος, το χώμα πιέζεται με τα δάκτυλα ελαφρά γύρω από τον ριζικό κόμβο έτσι ώστε να μην μένει κενός χώρος μεταξύ ριζικού συστήματος και χώματος.

Στις περιπτώσεις μεταφύτευσης βωλοφύτων:

- Τα νέα δοχεία στα οποία θα γίνει η μεταφύτευση, αρχικά να γεμίζουν με χώμα μέχρι το σημείο στο οποίο θα εφαρμόσει η βάση του βολώφυτου. Λαμβάνεται πρόνοια έτσι ώστε ο ριζικός κόμβος να βρεθεί τουλάχιστον 2 cm κάτω από το ψηλότερο σημείο του δοχείου,
- Μετά την τοποθέτηση του φυταρίου εντός του δοχείου, αυτό πληρώνεται με χώμα. Τα νέο χώμα πρέπει να πιεστεί ελαφρά γύρω από τον βόλο με τα δάκτυλα, έτσι ώστε να μην μένει κενός χώρος μεταξύ βόλου και νέου χώματος.
- Στην περίπτωση φυταρίων που βρίσκονται σε χαρτόκυβους, η μεταφύτευση γίνεται όταν τα φυτά αναπτύξουν τα πρώτα φύλλα και το ριζικό σύστημα είναι εντός των κύβων.

• **Πρασιά:**

Τρόπος διάταξης των δοχείων ανάπτυξης των φυταρίων εντός του φυτωρίου με σκοπό την καλύτερη περιποίηση και διαχείριση των φυτών.

Ειδικότερα για τα δοχεία χωρητικότητας 1,3 – 4 λίτρων, συνήθως τοποθετούνται σε διατάξεις 10 δοχείων στο πλάτος και 100 δοχείων κατά μήκος. Η απόσταση μεταξύ των πρασιών είναι περίπου μισό μέτρο. Μπροστά από κάθε πρασιά τοποθετείται πινακίδα στην οποία αναγράφεται το είδος, η ημερομηνία φύτευσης καθώς και η κατάσταση χρέωσης των φυτών στα καθολικά αποθηκών (π.χ. Αρ. Παρτίδας).

• **Σπορεία:**

Δοχεία στα οποία σπέρνεται αριθμός σπερμάτων με σκοπό την μαζική παραγωγή γυμνόριζων φυταρίων που θα χρησιμοποιηθούν αργότερα για μεταφύτευση σε άλλα δοχεία.

Στα σπορεία σπέρνονται είδη φυτών που οι σπόροι τους είναι πολύ μικροί. Συνήθως χρησιμοποιούνται δοχεία χωρητικότητας 7 – 15 λίτρων τα οποία γεμίζονται με υπόστρωμα το οποίο πρέπει να είναι ελαφρώς πορώδες για εύκολο ξερίζωμα και καλή αποστράγγιση. Για ομοιόμορφη κατανομή των σπερμάτων, τα σπέρματα αναμιγνύονται με λεπτή άμμο και σπέρνονται στην επιφάνεια. Στη συνέχεια, τα σπέρματα καλύπτονται με περλίτη ή με λεπτή στρώση άμμου.

• **Στρωμάτωση σπερμάτων:**

Αποθήκευση σπερμάτων σε στρώσεις μέσα σε ξύλινα κιβώτια, πλαστικά σακούλια ή δοχεία, τα οποία τοποθετούνται σε χαμηλή ή εναλλασσόμενη (χαμηλή – υψηλή) θερμοκρασία. Στη βάση των δοχείων τοποθετούνται χαλίκια τα οποία βοηθούν στην αποστράγγιση της περίσσειας νερού. Ακολούθως, τοποθετείται στρώση με υγρή άμμο ή τύρφη πάχους περίπου 5cm και πάνω από αυτή τοποθετείται μία στρώση με σπέρματα. Το μοτίβο επαναλαμβάνεται μέχρι να καλυφθεί όλο το ύψος του κιβωτίου. Η τελευταία στρώση πρέπει να καλύπτεται με υγρή άμμο ή τύρφη. Στην πράξη, η στρωμάτωση πραγματοποιείται στο ύπαιθρο κατά τη χειμερινή περίοδο (σε σκιερό και δροσερό μέρος) και σε ορισμένες περιπτώσεις σε ψυγεία.

Η στρωμάτωση των σπερμάτων βοηθά στη διακοπή του λήθαργου και τη δημιουργία συνθηκών για τη μεθωρίμανση του εμβρύου ή για την προφύτρωση των σπερμάτων. Ο χρόνος στρωμάτωσης κυμαίνεται ανάλογα με το είδος από 4 έως 16 εβδομάδες, σε θερμοκρασία από 0 °C έως +5 °C. Για ορισμένα είδη φυτών, η διακοπή του λήθαργου έχει καλύτερα αποτελέσματα σε εναλλασσόμενες θερμοκρασίες (θερμή και ψυχρή φάση). Στη θερμή φάση η θερμοκρασία κυμαίνεται από +20 °C έως +25 °C ενώ στην ψυχρή από +3 °C έως +5 °C.

- **Συνθήκες φύτευσης σπερμάτων:**

Οι συνθήκες που επηρεάζουν τη φύτευση των σπερμάτων είναι:

- Νερό (υγρασία). Σπέρματα που ωρίμασαν και υπέστησαν φυσική ξήρανση περιέχουν περίπου 10-15% υγρασία. Η φύτευση αρχίζει με προσρόφηση νερού και διόγκωση του σπέρματος. Τα σπέρματα, ανάλογα με το είδος, μπαίνουν στη διαδικασία φύτευσης όταν αποκτήσουν υγρασία 40-80%. Η προσρόφηση νερού πρέπει να είναι σταδιακή, διαφορετικά το έμβρυο μπορεί να καταστραφεί.
- Θερμοκρασία. Η ευνοϊκή θερμοκρασία για τη φύτευση των σπερμάτων κυμαίνεται, ανάλογα με το είδος, από 20 °C έως 30 °C. Συνήθως για τα περισσότερα είδη των φυτών, οι σπόροι σπέρνονται την περίοδο Φεβρουαρίου - Μαρτίου, όταν δηλαδή επικρατούν ευνοϊκές θερμοκρασίες. Θερμοκρασίες μεγαλύτερες από 30 °C προκαλούν σοβαρές ζημιές λόγω ανάπτυξης σηψηριζιών και τήξης των αρτιφύτρων.
- Σύνθεση αερίων. Τα σπέρματα συνήθως φυτρώνουν σε περιβάλλον που περιέχει τουλάχιστον 20% οξυγόνο (O₂) και 0,03% διοξείδιο του άνθρακα (CO₂). Αυτός είναι και ένας από τους λόγους που τα σπέρματα δεν πρέπει να τοποθετούνται πολύ βαθιά. Το ιδανικό βάθος είναι συνήθως διπλάσιο της διαμέτρου του σπόρου και το υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης των φυτών πρέπει να είναι αμμώδες και να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
- Φως. Οι ανάγκες των σπερμάτων σε φωτισμό, για να μπορέσουν να φυτρώσουν, διαφέρουν ανάλογα με το είδος του φυτού. Συνήθως τα σπέρματα των δασικών ειδών είναι αδιάφορα.

- **Χαρτόκυβοι:**

Δοχεία που παράγονται από ειδικό χαρτί, έχουν διάμετρο 3 cm και ύψος 5 – 6 cm. Οι κύβοι γεμίζονται με τύρφη ή περλίτη και στη συνέχεια τοποθετούνται σε πλαστικούς δίσκους. Στα δοχεία αυτά παράγονται βλωφόφυτα με σκοπό τη μετέπειτα μεταφύτευση τους σε άλλα δοχεία. Είναι κατάλληλα για είδη φυτών που στα πρώτα στάδια δεν αναπτύσσουν κύρια κεντρική ρίζα.

- **Χειρισμός με αλουσίβα:**

Βράσιμο σπερμάτων εντός της αλουσίβας για 15 λεπτά, που στη συνέχεια ξεπλένονται με άφθονο κρύο νερό και αφήνονται να στεγνώσουν.

(Παραγωγή αλουσίβας: Στάχτη από ξύλα αναμιγνύεται με νερό και βράζεται για μισή ώρα. Στη συνέχεια παραμένει στο δοχείο για όσο χρόνο χρειάζεται για να γίνει καθίζηση των στερεών υλικών. Το καθαρό υγρό, η αλουσίβα, φυλάγεται σε άλλο δοχείο μέχρι τη χρήση του).

- **Χειρισμός με θειικό οξύ:**

Εμβάπτιση των σπερμάτων εντός θερμού πυκνού θειικού οξέος (90%) για περίπου 1,5 έως 2 ώρες, που στη συνέχεια ξεπλένονται με άφθονο καθαρό νερό και αφήνονται να στεγνώσουν. Αναλογία οξέος - σπέρματος 1:5 (για 1000g σπέρματα απαιτούνται 200g οξέος).

***ΠΡΟΣΟΧΗ:** Λόγω της επικινδυνότητας του θειικού οξέος, η μέθοδος εφαρμόζεται μόνο από εκπαιδευμένο προσωπικό και με την προϋπόθεση ότι υπάρχει κατάλληλη εργαστηριακή υποδομή.*

- **Ωρίμανση Καρπών:**

Το στάδιο κατά το οποίο ο καρπός έχει πάρει το τελικό φυσιολογικό μέγεθος/χρώμα και τα σπέρματα είναι έτοιμα για απελευθέρωση. Η ωρίμανση διαφέρει από το είδος του φυτού, από έτος σε έτος και το υψόμετρο.

Γενικός σκοπός

Η έντυπη καταγραφή των διαδικασιών και τεχνικών παραγωγής δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού με την ετοιμασία “πρωτοκόλλου παραγωγής” για κάθε φυτικό είδος που πολλαπλασιάζεται με σπέρματα στα φυτώρια του Τμήματος Δασών. Η ετοιμασία των πρωτοκόλλων θα διασφαλίσει την καταγραφή της εμπειρίας 130 χρόνων στην παραγωγή δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού, τη δυνατότητα συνεχούς βελτίωσης αλλά και τη μεταφορά/διάχυση της γνώσης, πρώτιστα εντός του Τμήματος Δασών αλλά και στο ευρύτερο κοινό/ενδιαφερόμενους.

Ειδικοί στόχοι

Με την ετοιμασία 94 πρωτοκόλλων, η παρούσα έκδοση θα αποτελέσει βοήθημα για το προσωπικό που εργάζεται στα φυτώρια του Τμήματος Δασών και αναμένεται να ενισχύσει τη γνώση και επιτυχία για απρόσκοπτη παραγωγή και διάθεση δασικού πολλαπλασιαστικού υλικού, κατάλληλου για τις συνθήκες της Κύπρου.

Στα πρωτόκολλα περιγράφονται σε λεπτομέρεια οι τεχνικές εγγενούς πολλαπλασιασμού για 94 είδη φυτών που παράγονται στα φυτώρια του Τμήματος Δασών. Σε κάθε πρωτόκολλο καταγράφεται η διαδικασία και τα στάδια που ακολουθούνται από τη συλλογή των σπερμάτων μέχρι την παραγωγή και διάθεση των φυτών. Πιο συγκεκριμένα, δίνονται λεπτομέρειες που αφορούν:

- Το φυτώριο του Τμήματος Δασών που έχει την ευθύνη παραγωγής συγκεκριμένου είδους φυτού,
- Περιοχές και περίοδο συλλογής των καρπών,
- Χαρακτηριστικά του ώριμου καρπού,
- Τρόπους εξαγωγής των σπερμάτων από τους καρπούς,
- Αριθμό σπερμάτων ανά καρπό, αριθμό σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων και ποσοστό φυτρωτικότητας,
- Συνθήκες αποθήκευσης των σπερμάτων,
- Χειρισμό των σπερμάτων πριν την σπορά και τρόπους διακοπής του λήθαργου,
- Περιγραφή του χώρου εγκατάστασης των φυταρίων εντός του φυτωρίου,
- Εποχή σποράς, είδος υποστρώματος και διαδικασία σποράς,
- Άρδευση φυταρίων,
- Προστασία φυταρίων από βιοτικούς και αβιοτικούς παράγοντες,
- Μεταφύτευση και αραιώση φυταρίων,
- Διάρκεια παραγωγής στο φυτώριο,
- Χαρακτηριστικά φυταρίων πριν τη διάθεση.

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	1	Έτος Ετομασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Pinaceae - Πευκίδες				
Επιστημονικό όνομα	Abies spp.				
Κοινό όνομα	Έλατο - Fir	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Καλλιεργείται σε φυτείες ή ως μεμονωμένο καλλωπιστικό, κυρίως σε ορεινές περιοχές – Αγιάτης, Πρόδρομος, Τρόδος, Πλατάνια. Υψόμετρο από 400 έως 1800 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτώριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης, όρθιος, γκριζο-καφέ, κυλινδρικός κώνος, 12 – 16 X 4 - 5 cm, ρητινώδης στην εξωτερική επιφάνεια.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>(α) Τοποθετείται δίκτυ κάτω από δέντρα ελάτου με πλούσια καρποφορία. Τα σπέρματα μαζεύονται από το έδαφος. Τρίβονται ελαφριά με το χέρι και με τη χρήση ανεμιστήρα και κοσκίνου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα.</p> <p>(β) Οι κώνοι βυθίζονται σε νερό για 36-48 ώρες για να μαλακώσουν τα καρπόφυλλα και να τα ελευθερωθούν τα σπέρματα. Τα σπέρματα καθαρίζονται και χωρίζονται από τα υπόλοιπα μέρη του κώνου με τη χρήση ειδικού κόσκινου. Ακολούθως, με τρίψιμο και με τη χρήση ανεμιστήρα και κόσκινου αφαιρούνται τα πτερύγια από τα σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	25% - 35%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p><u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση. Δεν αποθηκεύονται.</p> <p><u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Βύθιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα σπέρματα που παραμένουν στο βυθό αποστραγγίζονται και είναι έτοιμα για σπορά.				
Διακοπή λήθαργου	Ένα μήνα πριν τη σπορά εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Ιανουάριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 - 24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 25.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	2	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Mimosaceae</i> - Μιμοζίδες		
Επιστημονικό όνομα	<i>Acacia pendula</i>		
Κοινό όνομα	Ακακία - Weeping Myall	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό.
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Λευκωσία σε πεζοδρόμια, δρόμος Λάρνακας Δεκέλειας και αλλού. Αντέχει σε ελαφριούς παγετούς και επομένως μπορεί να χρησιμοποιηθεί και σε μέτρια υψόμετρα.
Στόχος	Παραγωγή βλώφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσης.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι συμπιεσμένος, προμήκης, διαρρηκτός χέδρωπας, 5-8 X 1,2-2,2 cm, με ανομοιόμορφο πλάτος και καστανό χρώμα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τρίψιμο του καρπού με το χέρι, στη συνέχεια με τη χρήση ανεμιστήρα διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα υπόλοιπα υλικά και τέλος τα σπέρματα συλλέγονται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50 - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Από 5 έως 10 χρόνια, σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν, τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται.		
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές, με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Φεβρουάριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 35 ημέρες

Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	3 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 12 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.
Ύψος (cm)	15 – 40.
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος Ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	3	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Aceraceae - Ακερίδες				
Επιστημονικό όνομα	Acer obtusifolium				
Κοινό όνομα	Σφενδάμι - Maple tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Σε πετρώδεις πλαγιές, πευκοδάση και ρεματιές. Απαντάται στον Ακάμα, στην οροσειρά του Τροόδους, στην οροσειρά του Πενταδακτύλου και την Καρπασία. Υψόμετρο από 0 – 1200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο καρπός του είναι δισαμάριο με παπυροειδή πτερύγια 2-3 X 0,8-1 cm. Ωριμάζει τον Αύγουστο με Οκτώβριο. Ο ώριμος καρπός έχει πτερύγια ξηρά κιτρινοκόκκινα. Τα σπέρματα είναι σε ζεύγη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα καθαρίζονται από τα πτερύγια αμέσως μετά τη συγκομιδή.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων /καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα σπέρματα που παραμένουν στο βυθό, αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Τα σπέρματα τοποθετούνται σε ψυγείο με θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα (ψυχρή στρωμάτωση).				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία πρέπει να τοποθετούνται σε θερμοκήπιο στο αρχικό στάδιο φύτευσης των σπερμάτων για προστασία από τον παγετό. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που υπάρχουν 2-3 σπορόφυτα σε κάθε δοχείο, μπορεί να γίνει μεταφύτευση κατά την περίοδο Μαρτίου-Απριλίου ή Οκτωβρίου-Νοεμβρίου. Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	Τέσσερις μήνες (μέχρι Μάιο)		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Αρχές της Άνοιξης όλα τα δοχεία θα πρέπει να μεταφερθούν έξω από το θερμοκήπιο. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Εάν δεν γίνει μεταφύτευση τότε γίνεται αραίωση με επιλογή του πιο εύρωστου φυταρίου στο δοχείο και αφαίρεση των υπολοίπων με ψαλίδι, συνήθως τον Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 24 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 30		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	4	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Aceraceae - Ακερίδες				
Επιστημονικό όνομα	Acer pseudoplatanus				
Κοινό όνομα	Ψευδοπλάτανος - Sycamore	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Κατά μήκος δρόμων κοντά στον Πάνω Αμιάντο, στα Πλατάνια και το Τρόδος. Υψόμετρο από 1000 - 1700 m.				
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι καφε-κόκκινο, πτερυγοφόρο δισαμάριο.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα αμέσως μετά τη συγκομιδή, καθαρίζονται από τα πτερύγια.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθεις: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα σπέρματα που παραμένουν στο βυθό, αποστραγγίζονται και είναι έτοιμα για σπορά.				
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται όπως εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα περίπου πριν τη σπορά. Μια πρακτική λύση είναι η άμεση σπορά το φθινόπωρο αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	4 - 5 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό (π.χ. πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 14 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	5	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Compositae - Σύνθετα</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Achillea cretica</i>		
Κοινό όνομα	Αχίλλειος	Μορφή (<i>Δέντρο, Θάμνος κτλ.</i>)	Θάμνος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Σπάνιο φυτό. Απαντάται σε βραχώδεις πλαγιές κοντά στη θάλασσα. Περιορίζεται στον Πύργο της Τυλλυρίας και στην περιοχή του Ακρωτηρίου Κορμακίτη. Υψόμετρο 0-500 m.
Στόχος	Παραγωγή βιολόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Ιούλιο
Περιγραφή ώριμου καρπού	Καρπός Αχάινιο, εμφανώς πεισμένο με στενό πτερύγιο.		
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο ώριμος καρπός τρίβεται ελαφρά με το χέρι και διαχωρίζεται το πτερύγιο από τον καρπό. Δεν μπορεί να γίνει περεταίρω διαχωρισμός των σπερμάτων από τα πτερύγια λόγω του μικρού μεγέθους των σπερμάτων. Ο διαχωρισμός μπορεί να γίνει μόνο σε εργαστήριο όπου διαθέτει τον απαιτούμενο εξοπλισμό. Εφαρμόζεται σπορά όπως είναι το μίγμα.		
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία. Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) % 30% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.		
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.		

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Συστήνεται η σπορά να γίνεται σε σπορεία, αλλά μπορεί να γίνει σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα αναμιγνύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά.

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα σπορεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Η μεταφύτευση μπορεί να γίνει Δεκέμβριο - Μάρτιο, όταν τα αρτίφυτρα έχουν ύψος περίπου πέντε εκατοστά.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	2 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Ικανοποιητικός φωτισμός.		
Αραιώση	Συνήθως δεν εφαρμόζεται αλλά μπορεί να γίνει όταν η σπορά εφαρμοστεί σε πρασιές, τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	Μετά από 3 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 3 μηνών.		
Ύψος (cm)	Δεν εφαρμόζεται.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	Δεν εφαρμόζεται.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	6	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Hippocastanaceae - Ιπποκαστανίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Aesculus hippocastanum</i>		
Κοινό όνομα	Ιπποκαστανιά - Horse chestnut	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε ρεματιές στις περιοχές του κεντρικού Τροόδου - Πλατάνια, Κρυός Ποταμός, Υψόμετρο 1000 - 1500 m.
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μονόχωρη, εχινόμορφη κάψα, διαμέτρου περίπου 6 cm, με 1 – 3 μεγάλα καφετιά σπέρματα.		
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Συλλογή καρπών και εξαγωγή σπερμάτων με το χέρι.		
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1 - 3
			Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.		
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.		

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες και μετά σπορά.		
Διακοπή Λήθαργου	Συνήθως κανένας αναγκαίος χειρισμός. Συστήνεται όπως εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα, πριν τη σπορά. Μια πρακτική λύση είναι η άμεση σπορά το φθινόπωρο, μετά τη συλλογή των σπερμάτων.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετείται ένα σπέρμα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 4 μήνες

Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.
Ύψος (cm)	15 – 30.
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	7	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Mimosaceae - Μιμοζίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Albizia julibrissin</i>		
Κοινό όνομα	Αλμπίτσια - Silk tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε κήπους, πάρκα και πεζοδρόμια. Υψόμετρο 0 – 800 m.
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσης.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μεγάλος, κιτρινοκαφέ, προμήκης χέδρωπας, με λεπτό περίβλημα, 13-16 X 1-3 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο ώριμος καρπός τρίβεται με το χέρι, στην συνέχεια τοποθετείται σε δοχείο και με την χρήση αναδευτήρα, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα άχρηστα υλικά. Τα σπέρματα συλλέγονται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.
Διακοπή Λήθαργου	Συνήθως εφαρμόζονται εναλλακτικά οι πιο κάτω μέθοδοι λόγω του πολύ σκληρού περιβλήματος των σπερμάτων. (α) Εμβάπτιση των σπερμάτων σε ζεστό νερό για 24 ώρες. (β) Μηχανική επεξεργασία. Τα σπέρματα τοποθετούνται σε ειδικά περιστρεφόμενα τύμπανα επενδυμένα με γυαλόχαρτο ή τοποθετούνται εντός των τυμπάνων αιχμηρά αντικείμενα (π.χ. κομμάτια από γυαλί). Με την περιστροφή των τυμπάνων, μειώνεται η σκληρότητα του περιβλήματος.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές <u>εντός θερμοκηπίου</u> , με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Φεβρουάριος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.

Διαδικασία σποράς	Συνήθως τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 35 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία παραμένουν στο θερμοκήπιο μέχρι την Άνοιξη για προστασία από τον παγετό. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	Μετά από 10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	8	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Betulaceae - Βετουλίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Alnus orientalis</i>		
Κοινό όνομα	Σκλήδρος - Alder	Μορφή (<i>Δέντρο, Θάμνος κτλ.</i>)	Δέντρο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται κατά μήκος ποταμών και ρυακιών όπως στην οροσειρά του Τροόδου, Επισκοπή Λεμεσού και Κερύνεια. Υψόμετρο 0 – 1500 m.
Στόχος	Παραγωγή βλώφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάρυο, μήκους μέχρι 3 mm, κοκκινοκάστανος, με ελαφρώς λεία επιφάνεια. Καρπόφυλλα κλειστά.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί αμέσως μετά τη συγκομιδή, τοποθετούνται στον ήλιο σε μία έως δύο λεπτές στρώσεις (συνολικό πάχος στρώσεων περίπου 4 cm) πάνω σε μπετόν. Καθημερινά, συνήθως το μεσημέρι, ραντίζονται με νερό. Οι ψηλές θερμοκρασίες της εποχής (Ιουνίου - Σεπτεμβρίου) προκαλούν το σταδιακό άνοιγμα των κώνων και την απελευθέρωση των σπερμάτων. Τα σπέρματα μαζεύονται κατά διαστήματα και με τη χρήση αναδευτήρα επιτυγχάνεται η αποπτερυγωση. Στη συνέχεια, τρίβονται ελαφρά με το χέρι και με τη χρήση ανεμιστήρα και κοσκίνου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθειες:</u> Τα σπέρματα φυλάγονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μέχρι 5 χρόνια.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν.
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Ιανουάριος - Φεβρουάριος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	Τέσσερις μήνες (μέχρι Μάιο).		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως κατά το μήνα Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 40		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>				 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	9	Έτος Ετοιμασίας	2017				
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ							
Οικογένεια	Ericaceae - Ερεικίδες						
Επιστημονικό όνομα	Arbutus andrachne						
Κοινό όνομα	Αντροκλιά - Strawberry tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος ή Μικρό δέντρο				
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ							
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές						
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε ημιορεινές και ορεινές περιοχές όπως στον Ακάμα, οροσειρά του Τροόδου, δάσος Λεμεσού (συνήθως μαζί με τη λατζιά) και στην οροσειρά του Πενταδακτύλου. Υψόμετρο 100 – 1300 m και σε κάποιες περιπτώσεις έως και τα 1500 m.						
Στόχος	Παραγωγή βιολόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.						
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.						
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ							
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ							
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Δεκέμβριο				
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κόκκινη έως πορτοκαλοκόκκινη ράγα διαμέτρου 10 -15 mm, κοκκώδης και εδώδιμη.						
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) πολτοποιείται. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό, σπέρματα και σάρκα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.						
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	770.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2 - 4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%		
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνθήκες:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μέχρι 5 χρόνια σε συνθήκες συνθήκες φύλαξης.						
B. Εγκατάσταση Στο Φυτώριο							
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες και στη συνέχεια τα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.						
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.						
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές μέσα σε θερμοκήπια πλάτους 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.						
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος						
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.						

Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά. Συνήθως τοποθετούνται 8 – 10 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χρώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία παραμένουν στο θερμοκήπιο για ένα χρόνο για προστασία από τον παγετό. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την επόμενη Άνοιξη τα δοχεία μεταφέρονται εκτός του θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 - 25		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	10	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	-----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Asparagaceae - Ασπαραγίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Asparagus stipularis</i>		
Κοινό όνομα	Αγρελιά ήμερη - Wild Asparagus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Αναρριχητικός θάμνος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές		
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε ψηλούς και χαμηλούς θαμνώνες και σε πευκοδάση – Ακάμας, Γιαλιά, Λεμεσός, Λάρνακα, Κάβο Γκρέκο, Λευκωσία, Κορμακίτης, Κερύνηια, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο 0 – 600 m.		
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.		
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανίων.		

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κυανόμαυρη, πεπιεσμένη ή σφαιρική ράγα διαμέτρου 7 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Άμεσως μετά την συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5 - 6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Συνήθως δεν γίνεται αραιώση αλλά μπορεί και να επιλεγεί το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	11	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Berberidaceae - Βερβερίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Berberis cretica</i>				
Κοινό όνομα	Βερβεριτζιά - Barberry	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πευκοδάση και λιθώνες - ευρύτερη περιοχή της Χιονίστρας και στα ψηλότερα σημεία δάσους Τροόδου, Μαδαρής και Παπούτσας. Υψόμετρο 900 - 1950 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ράγα, κόκκινη στην αρχή, κυανή, σχεδόν μαύρη στην ωρίμανση (ωριμάζει σταδιακά από τον Αύγουστο μέχρι τον Σεπτέμβριο).				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως με τη βοήθεια άφθονου νερού και επαναλαμβανόμενου φιλτραρίσματος διαχωρίζονται τα σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1 - 3	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται όπως εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα. Μια πρακτική λύση είναι η άμεση σπορά το Φθινόπωρο αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτισματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	4 - 5 μήνες		

Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 12 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	Μετά από 12 - 15 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.
Ύψος (cm)	10 - 30.
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιολογικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	12	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	-----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Callistemon lanceolatus</i>		
Κοινό όνομα	Καλλιστήμων ο λογοχειδής - Bottlebrush	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται κυρίως σε αστικά πάρκα. Υψόμετρο 0-300 m.
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Μετά τη συλλογή, οι καρποί τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν μετακινούνται με γεωργική κτενιά και μαζεύονται τα σπέρματα. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται καθημερινά μέχρι να απελευθερωθούν τα σπέρματα από τους καρπούς. Ο τελικός καθαρισμός των σπερμάτων γίνεται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Μάρτιος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορεία (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όταν η σπορά γίνει σε σπορεία ή χαρτόκυβους, τότε η μεταφύτευση πραγματοποιείται την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	13	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Carraraceae - Καρπαρίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Carparris spinosa</i>				
Κοινό όνομα	Καρπαρκά - Carper	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πετρώδεις πλαγιές, σε όρια χωραφιών, σε θαμνώνες και άγονη γη - Ακάμας, οροσειρά του Τροόδου, οροσειρά του Πενταδακτύλου, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο 0 – 900 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ωοειδής ή ελλειπσοειδής ράγα, 25 - 40 X 15 - 25 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί τοποθετούνται σε νερό για 1 – 2 μέρες. Στη συνέχεια τρίβονται με το χέρι και ξεπλένονται με άφθονο νερό. Εναλλακτική μέθοδος ξεπλύματος είναι με αλουσίβα, για καθαρισμό του κολλώδους περιβλήματος των σπερμάτων.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	60.000 -65.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	200 - 250	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	5% - 15%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε ζεστό νερό για 48 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν, τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Βύθιση των σπερμάτων για μισή ώρα σε πυκνό θειικό οξύ (90%) και μετά ξεπλένονται με άφθονο νερό (σπορά την Άνοιξη), η μέθοδος είναι επικίνδυνη και συστήνεται να εφαρμόζεται εφόσον υπάρχει η κατάλληλη υποδομή και εκπαίδευση. (β) Θερμή ή ψυχρή στρωμάτωση για 3 μήνες (σπορά την Άνοιξη). (γ) Απευθείας σπορά μετά τη συγκομιδή.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Συνήθως η σπορά γίνεται σε σπορεία ή χαρτόκουβους.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορεία (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία ή χαρτόκυβους εφαρμόζεται μεταφύτευση όταν τα σπορόφυτα αναπτύξουν τα πρώτα φύλλα, την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές, επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραιώση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για ένα χρόνο μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία. Τα φυτά παρουσιάζουν μεγάλα ποσοστά ξήρανσης εάν παραμείνουν για μεγάλο χρονικό διάστημα σε δοχεία λόγω του μεγάλου ριζικού συστήματος που δημιουργούν και έτσι συστήνεται η άμεση διάθεσή τους.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 6 μηνών.		
Ύψος (cm)	5 – 10.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 3.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	14	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Caesalpinaceae - Καισαλπινιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Cassia corymbosa</i>				
Κοινό όνομα	Κάσσια - Feahery senna	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Έχει φυτευτεί σε υπεραστικούς δρόμους, σε πάρκα αλλά και σε κήπους.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούνιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι επίπεδος καφέ χαιδρωπας, 5-8 X 0,3-0,5 cm, διαρρηκτός.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί καθαρίζονται με το χέρι και συλλέγονται τα σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	30 %- 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε χλιαρό νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται όπως γίνει μια μικρή οπή στα σπέρματα (συνήθως με τη χρήση νυχοκόπτη) για να μπορεί να διεισδύσει το νερό μέσα, αφού τα σπέρματα έχουν σκληρό περίβλημα.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 – 40 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	3 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	7 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 35.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	15	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Fagaceae - Φηγίδες				
Επιστημονικό όνομα	Castanea sativa				
Κοινό όνομα	Καστανιά - Sweet Chestnut	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται κατά μήκος ρυακιών και σε καλλιεργούμενα χωράφια - Σταυρός της Ψώκας, Πεδουλάς, Πρόδρομος, Πλάτρες, Λαγουδερά, Ασκάς και Παλαιχώρι. Υψόμετρο 700 - 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός περιέχει 1-3 κάρυα διαμέτρου 2 - 3,5 cm, καστανά, καλυμμένα μέχρι την ωρίμανση με ακανθώδες περίβλημα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Συλλογή των καρπών και στη συνέχεια αφαίρεση του ακανθώδους περιβλήματος με ελαφρύ κτύπημα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1 - 3	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται να εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα πριν τη σπορά. Μια πρακτική λύση είναι η άμεση σπορά το φθινόπωρο αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετείται ένα σπέρμα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 4 μήνες		

Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Δεν εφαρμόζεται.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες (μέχρι Μάιο).
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.
Ύψος (cm)	15 – 30.
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	16	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Casuarinaceae - Καζουαρινίδες				
Επιστημονικό όνομα	Casuarina sp.				
Κοινό όνομα	Καζουαρίνα - River oak or Forest oak	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Υπάρχει στην Λευκωσία, Αθαλάσσα, Φασούρι, ίσως και αλλού.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάρυο που περικλείεται από ξυλώδη βράκτια των κώνων. Κώνος ξυλώδης 10-12 X 7-8 mm, κυλινδρικός, τεφροκαστανός.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Μετά τη συλλογή τους οι κώνοι τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν μετακινούνται με γεωργική κτενιά και μαζεύονται τα σπέρματα. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται καθημερινά μέχρι να απελευθερωθούν όλα τα σπέρματα. Ο τελικός καθαρισμός γίνεται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Θερμοκρασία δωματίου. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χρώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε η μεταφύτευση πραγματοποιείται την περίοδο Μαρτίου – Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιολογικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	17	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Pinaceae - Πευκίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cedrus brevifolia				
Κοινό όνομα	Κέδρος - Cedar	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Ενδημικό είδος της Κύπρου που περιορίζεται στην ευρύτερη περιοχή Τριπύλου (Κουιάδα των Κέδρων) στο δάσος Πάφου. Υψόμετρο 900 – 1400 m. Μικρές ομάδες δέντρων υπάρχουν επίσης βορειοδυτικά της Μονής Κύκκου και στη Τσακκίστρα. Φυτείες του είδους έχουν εγκατασταθεί στην οροσειρά του Τροόδου και κατά τόπους στην οροσειρά του Πενταδακτύλου. Επίσης έχει φυτευτεί σε πολλές ορεινές και ημιορεινές κοινότητες της Κύπρου.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Σταυρού της Ψώκας και Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι βαρελοειδές κώνος μήκους 8 και πλάτους 5 cm. Έχει χρώμα τεφροκαστανό όταν είναι ώριμος για να απελευθερώσει τα σπέρματα. Τα σπέρματα έχουν μήκος 10-15 mm, με 20-30 mm πτέρυγα. Ο κέδρος έχει πληροκαρπία κάθε 4-5 χρόνια και ο κώνος ωριμάζει τον δεύτερο χρόνο μετά την άνθηση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι εμβαπτίζονται σε νερό για 36-48 ώρες για να μαλακώσουν. Στη συνέχεια εξασκώντας περιστροφική κίνηση στον κώνο με τα χέρια, απελευθερώνονται τα σπέρματα. Διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα υπόλοιπα μέρη του κώνου με τη χρήση ειδικού κοσκίνου. Ακολούθως, με τρίψιμο αφαιρούνται τα πτερύγια από τα σπέρματα. Τα σπέρματα τοποθετούνται στον ήλιο για 2 - 3 μέρες για φυσική απομάκρυνση της υγρασίας.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	15.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	40 - 80	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθεις: Φύλαξη κώνων σε θερμοκρασία δωματίου (μέχρι δύο χρόνια). Στην περίπτωση που τα σπέρματα εκκοκκισθούν τότε πρέπει να γίνει άμεση σπορά γιατί χάνουν γρήγορα την φυτρωτικότητα τους.</p> <p>Ιδανικές: Τα σπέρματα διατηρούνται σε ψυγείο με θερμοκρασία 3 °C έως 5 °C ή στους -20 °C. Στην περίπτωση αυτή, η φυτρωτικότητα των σπόρων παραμένει σε ψηλά επίπεδα για χρονικό διάστημα μεγαλύτερο από τρία χρόνια.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Δύο χρόνια μέσα στους κώνους, επτά χρόνια ή περισσότερο σε θαλάμους (όπως περιγράφεται πιο πάνω).				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες και στη συνέχεια αποστραγγίζονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Τα σπέρματα τοποθετούνται σε οικιακό ψυγείο για ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 έως 5 °C, ένα έως δύο μήνες πριν τη σπορά. Εναλλακτικά η σπορά γίνεται κατά τους ψυχρούς μήνες.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				

Εποχή σποράς	Συστήνεται να εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση αμέσως μετά τη συγκομιδή και η σπορά να γίνει Μάρτιο – Απρίλιο. Εάν όχι, τότε η σπορά πραγματοποιείται τον Ιανουάριο.		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Το χώμα ή μέρος του χώματος, προέρχεται από δασικές περιοχές με φυσική εξάπλωση του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόριζας, σημαντικός παράγοντας για την ανάπτυξη του φυτρίου.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός. Σε περίπτωση κιτρινίσματος των αρτιφύτρων, συστήνεται η χρήση χηλικού σιδήρου.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (ημισκιάφυτο είδος) όχι απευθείας έκθεση σε έντονη ηλιοφάνεια τον πρώτο χρόνο.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για σηψιρριζίες καθώς και για προσβολές από κοκκοειδή έντομα. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα. Δεν συστήνεται η τακτική χρήση μυκητοκτόνων, καθώς μπορεί να καταστραφεί ο επιθυμητός μύκητας.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 24 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 - 25		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	18	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Ulmaceae - Ουλιμίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Celtis australis</i>				
Κοινό όνομα	Κοκκονιά - Southern Nettle tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Περιορισμένη εξάπλωση, αν και σε ορισμένες περιοχές είναι τοπικά κοινό. Απαντάται σε χωριά της Λαόνας στον Ακάμα, Μαραθάσα, Αλωνούδι (Δάσος Πάφου), Κύκκος, Οδού, Φοινί, Παλαιχώρι, Λευκωσία και Νήσου. Υψόμετρο 150 – 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι δρύπη, διαμέτρου 0,8 έως 1 cm, μαυροκαστανή με σκληρό πυρήνα και γλυκιά εδώδιμη σάρκα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι), ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσει το σαρκώδες περίβλημα. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>Η πιο κοινή μέθοδος είναι η «α»</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 60%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p><u>Συνήθειες:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου.</p> <p><u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μέχρι 5 χρόνια σε συνήθειες συνθήκες φύλαξης.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν, τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται.				
Διακοπή λήθαργου	Τα σπέρματα τοποθετούνται σε ψυγείο για ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 έως 5 °C, ένα μήνα πριν τη σπορά.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				

Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος		
Υπόστρωμα φύτρωσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτρωση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό, όχι απευθείας έκθεση σε έντονη ηλιοφάνεια τον πρώτο χρόνο.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτετευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιολογικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	4 – 8.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	19	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Ulmaceae - Ουλμίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Celtis tournefortii</i>				
Κοινό όνομα	Κουναπιά - Oriental Nettle-Tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στην περιοχή των Λευκάρων, στην Παναγιά και στη Μαδαρή. Υψόμετρο 600 – 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική δρύπη, διαμέτρου περίπου 10 mm, χρώματος σκούρο-κίτρινο-καφέ. Αποτελείται από ένα μεγάλο σπέρμα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά την συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουχλιάσουν. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.</p> <p>Η «β» μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθειες: Σε θερμοκρασία δωματίου.</p> <p>Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 °C – 5 °C για 3 μήνες. Αρχές Άνοιξης γίνεται η σπορά. Εναλλακτική λύση, η σπορά να γίνεται μέσα Νοεμβρίου αρχές Δεκεμβρίου, χωρίς στρωμάτωση.				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.		
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος. Στην περίπτωση που εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση τότε η σπορά γίνεται στις αρχές της Άνοιξης.		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 μήνες στην περίπτωση που η σπορά γίνει Νοέμβριο - Δεκέμβριο
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όταν η σπορά γίνει σε σπορεία ή χαρτόκυβους, τότε η μεταφύτευση πραγματοποιείται την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Ικανοποιητικός φωτισμός.		
Αραίωση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	4 – 8.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	20	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Compositae - Σύνθετα</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Centaurea akamantis</i>				
Κοινό όνομα	Κενταύρεια η ακαμαντίς	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Ημίθαμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Είναι πολύ σπάνιο φυτό και φύεται μόνο στη χερσόνησο του Ακάμα. Υψόμετρο 50-100 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι αχάινιο με κοντότριχο πάππο.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα όταν μαζευτούν από τα φυτά (η συλλογή γίνεται με το χέρι ένα –ένα ή τοποθετείται δίχτυ γύρω από το άνθος για να πέσουν μέσα τα σπέρματα), είναι έτοιμα για σπορά.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Συστήνεται η σπορά να γίνεται σε σπορεία, αλλά μπορεί να γίνει σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Στην περίπτωση σπορειών, τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά.				
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 μέρες		

Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση σπορειών, η μεταφύτευση μπορεί να γίνει Μάρτιο - Μάιο, όταν τα αρτίφυτρα φτάσουν περίπου τα τρία εκατοστά ύψος.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	3 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό
Αραίωση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Το φυτό είναι έτοιμο για διάθεση στους 3 μήνες μετά την σπορά. Στην περίπτωση που δεν διατεθεί τότε στις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	3 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 1 χρόνο μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 3 μηνών.
Ύψος (cm)	Δεν εφαρμόζεται.
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	Δεν εφαρμόζεται.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	21	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Caesalpinaceae - Καισαλπινιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Ceratonia siliqua</i>				
Κοινό όνομα	Χαρουπιά - Carob tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται κυρίως σε περιοχές με άγρια θαμνώδη βλάστηση. Κοινό στον Ακάμα, Επισκοπή, Πενταδάκτυλο, Καρπασία, δάσος Λεμεσού, Λεύκαρα, Καλαβασός και Σταυροβούνι, σε άγρια μορφή. Ως καλλιεργούμενο είναι πολύ κοινό στις επαρχίες Λεμεσού, Πάφου και Κερύνειας αλλά και στις υπόλοιπες περιοχές της Κύπρου. Υψόμετρο 0 – 600 m ως άγριο και μέχρι 1000 m ως καλλιεργούμενο.				
Στόχος	Παραγωγή βιολόφωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μεγάλος χέδρωπας (χαρουπι), προμήκης, διαστάσεων 10 - 20 cm μήκος και 1,5 - 3 cm πλάτους, σκούρο καστανό με εδώδιμη σάρκα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες και στη συνέχεια με τη χρήση σφυριού, οι καρποί χτυπιούνται ελαφρά και με τον τρόπο αυτό διαχωρίζεται το σαρκώδες περίβλημα από τα σπέρματα. Τέλος τα σπέρματα διαχωρίζονται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	4.500 – 6.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	5 - 10	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Σε θερμοκρασία δωματίου. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Από 5 έως 10 χρόνια κάτω από συνήθειες συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν, τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με άμεση ακτινοβολία, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Δεκέμβριος - Φεβρουάριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 35 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	3 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	22	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Caesalpinaceae - Καισαλπινιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Cercis siliquastrum</i>				
Κοινό όνομα	Κερκίδα - Judas tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε όλες τις πόλεις σε πάρκα και δενδροστοιχίες αλλά και στην ύπαιθρο όπως στον Μαχαίρα, Γεφύρι Παναγιάς, Κυπερούντα και Ευρύχου. Υψόμετρο 0 – 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μεγάλος χέδρωπας, προμήκης, διαστάσεων 5 - 10 cm μήκος και 1,5 - 2 cm πλάτους, ερυθροκαστανός.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τρίψιμο του καρπού με το χέρι, στη συνέχεια με τη χρήση ανεμιστήρα διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού και τέλος τα σπέρματα διαχωρίζονται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	39.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	5 - 6	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Από 4 έως 15 χρόνια σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν, τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Τα σπέρματα τοποθετούνται σε ψυγείο για ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 έως 5 °C, 3 μήνες πριν τη σπορά.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Δεκέμβριος - Ιανουάριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 μήνες		

Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ	
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι (συνήθως Σεπτέμβριο ή Οκτώβριο).
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 μήνες.
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ	
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.
Ύψος (cm)	15 – 40.
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	23	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Compositae - Σύνθετα</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Cichorium spinosum</i>				
Κοινό όνομα	Κιχώριον το ακανθώδες - Spiny chicory	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Ημίθαμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε σχισμές παραλιακών βράχων και κάποτε σε χωράφια κοντά στη θάλασσα – τοπικά κοινό σε παραλιακή ζώνη των επαρχιών Πάφου, Κερύνειας και Καρπασίας.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός αχάινιο με πάππο από κοντές λεπιοειδείς τρίχες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα μαζεύονται από τα φυτά (με το χέρι ένα – ένα ή τοποθετείται δίκτυο γύρω από το άνθος για να πέσουν μέσα τα σπέρματα) και με ελαφρύ τρίψιμο των σπερμάτων με τα χέρια είναι έτοιμα για σπορά.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	45% - 55%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Συστήνεται η σπορά να γίνεται σε σπορεία, αλλά μπορεί να γίνει σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Στην περόπτωση σπορείων, τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Η μεταφύτευση μπορεί να γίνει Δεκέμβριο - Μάρτιο, όταν τα αρτίφυτρα φτάσουν περίπου τα τρία εκατοστά ύψος.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	3 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Το φυτό είναι έτοιμο για διάθεση στους 3 μήνες μετά την σπορά. Στην περίπτωση που δεν διατεθεί τότε στις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	3 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 1 χρόνο μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 3 μηνών.		
Ύψος (cm)	Δεν εφαρμόζεται		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	Δεν εφαρμόζεται		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	24	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cistaceae - Κιστίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cistus creticus				
Κοινό όνομα	Ξισταρκά - Cretan rock-rose	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πετρώδεις πλαγιές, δάση και θαμνώνες - Ακάμας, οροσειρά του Τροόδους, οροσειρά του Πενταδακτύλου, Κάβο Γκρέκο και αλλού. Υψόμετρο 0 - 1800 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σχεδόν σφαιρική, καφετιά κάψα, διαμέτρου 4 - 5 mm με 5 - 10 βαλβίδες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί αμέσως μετά τη συγκομιδή, καθαρίζονται από το περίβλημα με τρίψιμο και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 6 – 8 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από έντομα και ασθένειες ή φυσικές ζημιές.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	25	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cistaceae - Κιστίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cistus ladanifer				
Κοινό όνομα	Ξισταρκά - Gum cistus, Laudanum	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε αραιά πευκοδάση. Κεφαλοβρύσια Ακάμα, Αγιά, ποταμός Αγίου Θεοδώρου στο Σταυρό της Ψώκας, Χαλεύκα στον Πενταδάκτυλο. Υψόμετρο 250 – 800 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούνιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική κάψα, διαμέτρου 13 mm περίπου, 5 – 10 βαλβίδες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί αμέσως μετά την συγκομιδή, καθαρίζονται από το περίβλημα με τρίψιμο και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	8 - 10	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε η μεταφύτευση γίνεται την περίοδο Απριλίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	26	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cistaceae - Κιστίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cistus monspeliensis				
Κοινό όνομα	Ξισταρκά - Narrow leaved cistus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πετρώδεις πλαγιές, δάση και θαμνώνες, στον Ακάμα, Λυσό, Αργάκα, Ακρωτήρι. Υψόμετρο 0 – 600 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σχεδόν σφαιρική κάψα, διαμέτρου 4 – 5 mm με 5 – 10 βαλβίδες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί τοποθετούνται σε νάilon σακούλα στον ήλιο έτσι ώστε να ανοίξει η κάψα και να ελευθερωθούν τα σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	10% - 20%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων στο νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά είναι σε σπορεία τότε θα χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σαν σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο).				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές δεν είναι συνηθισμένη πρακτική. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται τον Μάρτιο - Απρίλιο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	27	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cistaceae - Κιστίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cistus parviflorus				
Κοινό όνομα	Ξισταρκά - Rock rose	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πετρώδεις πλαγιές, δάση και θαμνώνες, στον Ακάμα, Ακρωτήρι, Κορμακίτης, οροσειρά Πενταδακτύλου, Κάβο Γκρέκο, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο 0 – 300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι πλατιά ωοειδή κάψα, 8 X 5 mm με 5 – 10 βαλβίδες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί τοποθετούνται σε νάιλον σακούλα στον ήλιο έτσι ώστε να ανοίξει η κάψα και να ελευθερωθούν τα σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	10% - 20%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων στο νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Ιούνιος - Ιούλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά θα γίνει σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων ανάλογως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, πριν τη σπορά για ομοιόμορφη κάλυψη).				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται τον Μάρτιο - Απρίλιο		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	28	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cistaceae - Κιστίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cistus salviifolius				
Κοινό όνομα	Ξισταρκά - Sage-leaved rock-rose	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε πετρώδεις πλαγιές, δάση και θαμνώνες όπως στον Ακάμα, οροσειρά του Τροόδου, οροσειρά του Πενταδακτύλου, Κάβο Γκρέκο, Ακρωτήρι, Διόριος και Καρπασία. Υψόμετρο 0 - 1400 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική κάψα διαμέτρου 7 mm περίπου, με 5 - 10 βαλβίδες.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί αμέσως μετά τη συγκομιδή, καθαρίζονται από το σκληρό περίβλημα με τρίψιμο και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 6 – 8 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	3 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	7 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 7 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	29	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Rosaceae - Ροδιδες				
Επιστημονικό όνομα	Cotoneaster racemiflorus var. nummularius				
Κοινό όνομα	Αγριοκυδωνιά - Cotoneaster	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Περιορίζεται στις ψηλότερες περιοχές του Τροόδου - Χιονίστρα, Πρόδρομος, Μαδαρή, Παπούτσα, Κυπερούντα και αλλού. Υψόμετρο 1100 - 1950 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριος		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μήλο, σχεδόν σφαιρικό πυκνά τριχωτό (όταν είναι ανώριμο), ερυθρό.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως με τη βοήθεια άφθονου νερού και επαναλαμβανόμενου φιλτραρίσματος, τα σπέρματα διαχωρίζονται από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 60%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Συστήνεται όπως εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα. Εναλλακτικά μπορεί να γίνει άμεση σπορά αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων χωρίς στρωμάτωση.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Μάρτιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	4 - 5 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	30	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Rosaceae - Ροδίδες				
Επιστημονικό όνομα	Crataegus azarolus				
Κοινό όνομα	Μοσφιλιά - Hawthorn	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Κοινό σε όλη την έκταση του νησιού. Υψόμετρο από 0 έως 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μήλο σφαιρικό, κιτρινωπό συχνά με κόκκινες αποχρώσεις διαστάσεων 1,5 έως 3 cm, με εδώδιμη σάρκα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι), ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσει το σαρκώδες περίβλημα. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο παραμείνουν μόνο σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	5.500	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2 - 4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	5% - 40%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθεις: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p> <p>Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, στη συνέχεια τα σπέρματα αποστραγγίζονται και είναι έτοιμα για σπορά.				
Διακοπή Λήθαργου	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Απευθείας σπορά το Φθινόπωρο, αμέσως μετά τη συλλογή,</p> <p>(β) Ζεστή στρωμάτωση (18 °C) για 3-4 μήνες και μετά ψυχρή στρωμάτωση (3 - 5 °C) για 5 μήνες,</p> <p>(γ) Τρία λεπτά βύθιση σε θετικό οξύ (90%), ένα μήνα ψύξη στους -2 °C, στρωμάτωση 2 - 3 μήνες (Σπορά αρχές Άνοιξης). Η μέθοδος εγκυμονεί κινδύνους και δεν συστήνεται.</p>				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Λόγω της μεγάλης χρονικής περιόδου που χρειάζεται για να φυτρώσει συστήνεται η σπορά σε σπορεία. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Συστήνεται να εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση αμέσως μετά τη συγκομιδή και η σπορά να γίνει Μάρτιο – Απρίλιο. Εάν όχι, τότε η σπορά πραγματοποιείται αμέσως μετά την συγκομιδή.		
Υπόστρωμα φύτρωσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τον αριθμό φυτών που θα παραχθούν, τα μεγέθη των σπορειών και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (5% - 40%), τοποθετούνται τα ανάλογα σπέρματα σε σπορεία.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτρωση. Μετά τη φύτρωση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτρωσης	2-18 μήνες. Το 50 % των σπερμάτων φυτρώνει στους 2 μήνες και το υπόλοιπο 50% στους 18 μήνες.
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Στο στάδιο σποράς και φύτρωσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Η απομάκρυνση των ζιζανίων ξεκινά έγκαιρα πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα, έστω και αν τα αρτίφυτρα δεν έχουν φυτρώσει. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά εφαρμόζεται σε δοχεία 1,4 έως 3 λίτρων, δεν εφαρμόζεται μεταφύτευση. Αν η σπορά εφαρμόζεται σε σπορεία τότε, αμέσως μετά τη φύτρωση (μετά την πτώση των κοτυληδόνων), τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε μικρά δοχεία. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	18 - 24 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτρωση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 60.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	31	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Rosaceae - Ροδίδες				
Επιστημονικό όνομα	Crataegus monogyna				
Κοινό όνομα	Μοσφιλιά - Hawthorn	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε διάφορες περιοχές, όπως χερσόνησος του Ακάμα, Λαόνα, Βουνί Παναγιάς, Πρόδρομος, Πλάτρες, Πλατάνια, Πέρα Πεδί και αλλού. Υψόμετρο 300 - 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μήλο ωοειδές, ερυθρό ως αιματώδες, διαμέτρου έως 1 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι), ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσει το σαρκώδες περίβλημα. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολουθώς προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο παραμείνουν μόνο σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	3 - 5	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθεις: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p> <p>Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, στη συνέχεια τα σπέρματα αποστραγγίζονται και είναι έτοιμα για σπορά.				

Διακοπή Λήθαργου	Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Απευθείας σπορά το Φθινόπωρο, αμέσως μετά τη συλλογή, (β) Ζεστή στρωμάτωση (18 °C) για 3-4 μήνες και μετά ψυχρή στρωμάτωση (3 - 5 °C) για 5 μήνες, (γ) Τρία λεπτά βύθιση σε θετικό οξύ, ένα μήνα ψύξη στους -2 °C, στρωμάτωση 2 – 3 μήνες (Σπορά αρχές Άνοιξης). Η μέθοδος εγκυμονεί κινδύνους και δεν συστήνεται.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Λόγω της μεγάλης χρονικής περιόδου που χρειάζεται για να φυτρώσει, συστήνεται η σπορά σε σπορεία. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Συστήνεται να εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση αμέσως μετά τη συγκομιδή και η σπορά να γίνει Μάρτιο – Απρίλιο. Εάν όχι, τότε η σπορά πραγματοποιείται αμέσως μετά τη συγκομιδή.		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	10-24 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Η απομάκρυνση των ζιζανίων ξεκινά έγκαιρα πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα, έστω και αν τα αρτίφυτρα δεν έχουν φυτρώσει. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Αν η σπορά εφαρμόζεται σε σπορεία τότε, αμέσως μετά τη φύτευση (μετά την πτώση των κοτυληδόνων), τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε μικρά δοχεία.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	16 - 24 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 60.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	32	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cupressaceae - Κυπαρισσίδες				
Επιστημονικό όνομα	Cupressus sempervirens				
Κοινό όνομα	Κυπαρίσι - Cypress	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Αυτοφύεται συνήθως σε ασβεστολιθικούς γκρεμούς και πλαγιές στον Ακάμα, Κοίλη, Βουνί Παναγιάς, Κούριο, Κυπαρισσιά, Λαγουδερά, Σαράντι και οροσειρά Πενταδακτύλου. Υψόμετρο από 100 έως 1200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλώδωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσιας, Πλατανιών, Φασουρίου και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κώνος, υποσφαιρικός, γυαλιστερός με τεφροκαστανό χρώμα διαμέτρου 2 - 3 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι αμέσως μετά τη συγκομιδή, τοποθετούνται στον ήλιο σε μία έως δύο λεπτές στρώσεις (συνολικό πάχος στρώσεων περίπου 4 cm) πάνω σε μεπτόν. Καθημερινά, συνήθως το μεσημέρι, ραντίζονται με νερό. Οι ψηλές θερμοκρασίες της εποχής (Ιουνίου - Σεπτεμβρίου) προκαλούν το σταδιακό άνοιγμα των κώνων και την απελευθέρωση των σπερμάτων. Τα σπέρματα μαζεύονται κατά διαστήματα και με τη χρήση αναδευτήρα επιτυγχάνεται η αποπτερυγωση. Στη συνέχεια, με τη χρήση ηλεκτρικού ανεμιστήρα και κόσκινου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	170.000-190.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	12 - 20	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθεις: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Δεν αποθηκεύεται.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Με τον τρόπο αυτό επιταχύνεται η φύτευση ενώ η φυτρωτικότητα μπορεί να αυξηθεί μέχρι το 95%.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος σε φυτώρια που βρίσκονται σε μεγάλο υψόμετρο (Πλατάνια, Σταυρός της Ψώκας), ενώ σε φυτώρια σε χαμηλό υψόμετρο (Αθαλάσσια, Φασούρι) η σπορά πραγματοποιείται τον Νοέμβριο.				

Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Το χώμα αναμιγνύεται με χώμα που συγκεντρώνεται από δασικές περιοχές με φυσική εξάπλωση του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόριζας.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 60 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 65.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>			 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	33	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	<i>Caesalpinaceae - Καισαλπινιίδες</i>					
Επιστημονικό όνομα	<i>Delonix regia</i>					
Κοινό όνομα	Φλόγα του δάσους - Flame of the forest	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά ως καλλωπιστικό στις παράλιες πόλεις αλλά και στη Λευκωσία (όπου υποφέρει, αφού είναι ευαίσθητο στους παγετούς) καθώς και στη Γεροσκήπου και Πόλη της Χρυσοχούς. Υψόμετρο 0 – 350m.					
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Φεβρουάριο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι τεράστιος προμήκης χέδρωπας, 35 - 80 X 4 – 7 cm, επίπεδος, καστανός με κίτρινα σπέρματα.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός εμβαπτίζεται στο νερό για μερικές μέρες μέχρι να ανοίξει. Στη συνέχεια ανοίγεται εντελώς ο καρπός με τα χέρια και ελευθερώνονται τα σπέρματα.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	7 - 12	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων στο νερό για 24 ώρες.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.					
Εποχή σποράς	Απρίλιος - Ιούνιος					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 - 30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 5 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες		
Ύψος (cm)	20 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	34	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Elaeagnaceae - Ελαιαγνίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Elaeagnus angustifolia</i>				
Κοινό όνομα	Ζιζυφιά - Oleaster	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντά σε ακαλλιέργητες πλαγιές και σε κοιλάδες ως αυτοφυόμενο και σε κήπους, πάρκα και σε δεντροστοιχίες στις επαρχίες Πάφου Λεμεσού, Λευκωσίας, Κερύνειας και σε Λάρνακα. Υψόμετρο 0-1400 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι εδώδιμη δρύπη, ωσειδής, χρώματος κιτρινοκαστανή.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια οι καρποί, καθαρίζονται από το σαρκώδες περίβλημα με τριβή και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	50% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Απρίλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	35	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Eucalyptus camaldulensis</i>				
Κοινό όνομα	Ευκάλυπτος - Eucalyptus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στην Πόλη Χρυσοχούς, Φασούρι, Σαϊττά, αλυκή Λάρνακας, Σαλαμίνα, Αθαλάσσα και αλλού. Υψόμετρο 0 έως 650 m.				
Στόχος	Παραγωγή βιολόφωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα, διαστάσεων 15 X 12 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα βρίσκονται σε κάψες, οι οποίες μετά τη συγκομιδή τοποθετούνται στον ήλιο πάνω σε μπετόν ή νάιλον έτσι ώστε η ψηλή θερμοκρασία να προκαλέσει το άνοιγμα της κάψας και να απελευθερωθούν τα σπέρματα. Οι καρποί μετακινούνται με τη χρήση γεωργικής κτενιάς ή με το χέρι έτσι ώστε τα σπέρματα να απελευθερωθούν και να μαζευτούν.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Συνθήκες δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	4 χρόνια, σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Πάνω από τα σπέρματα τοποθετείται περλίτης ή άμμος για μεγαλύτερη επιτυχία φύτευσης.				
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να επιτευχθεί ομοιόμορφη κατανομή τους.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπόρων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση, τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης γίνεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 70.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	36	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Eucalyptus gomphocephala</i>				
Κοινό όνομα	Ευκάλυπτος - Eucalyptus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στην Πόλη Χρυσοχούς, Φασούρι, αλυκή Λάρνακας, Σαλαμίνα, Αθαλάσσα και αλλού. Υψόμετρο 0 έως 200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα, διαστάσεων 15 X 12 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα βρίσκονται σε κάψες, οι οποίες μετά τη συγκομιδή τοποθετούνται στον ήλιο πάνω σε μπετόν ή νάιλον έτσι ώστε η ψηλή θερμοκρασία να προκαλέσει το άνοιγμα της κάψας και να απελευθερωθούν τα σπέρματα. Οι καρποί μετακινούνται με τη χρήση γεωργικής κτενιάς ή με το χέρι έτσι ώστε τα σπέρματα να απελευθερωθούν και να μαζευτούν.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Συνθήκες δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	4 χρόνια, σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Πάνω από τα σπέρματα τοποθετείται περλίτης ή άμμος για μεγαλύτερη επιτυχία φύτευσης.				
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να επιτευχθεί ομοιόμορφη κατανομή τους.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπόρων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση, τα ανεπτυγμένα αρτιφύτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης γίνεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρει ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 70.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	37	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Eucalyptus melliodora</i>				
Κοινό όνομα	Ευκάλυπτος - Eucalyptus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε φυτείες συνήθως στη Λευκωσία. Υψόμετρο 0 έως 300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα, διαστάσεων 4 X 7 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα βρίσκονται σε κάψες, οι οποίες μετά τη συγκομιδή τοποθετούνται στον ήλιο πάνω σε μπετόν ή νάιλον έτσι ώστε η ψηλή θερμοκρασία να προκαλέσει το άνοιγμα της κάψας και να απελευθερωθούν τα σπέρματα. Οι καρποί μετακινούνται με τη χρήση γεωργικής κτενιάς ή με το χέρι έτσι ώστε τα σπέρματα να απελευθερωθούν και να μαζευτούν.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	55% - 65%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Συνθήκες δωματίου <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	4 χρόνια, σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Πάνω από τα σπέρματα τοποθετείται περλίτης ή άμμος για μεγαλύτερη επιτυχία φύτευσης.				
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να επιτευχθεί ομοιόμορφη κατανομή τους.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπόρων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση, τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης γίνεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 70.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	38	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Myrtaceae - Μυρτίδες				
Επιστημονικό όνομα	Eucalyptus salubis				
Κοινό όνομα	Ευκάλυπτος - Eucalyptus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε φυτείες στη Λευκωσία, Λάρνακα και αλλού. Υψόμετρο 0 έως 300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα, διαστάσεων 0,5-0,7 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα βρίσκονται σε κάψουλες, οι οποίες μετά την συγκομιδή εκτίθενται στον ήλιο ούτως ώστε η ψηλή θερμοκρασία να προκαλέσει το άνοιγμα της κάψας και να απελευθερωθούν τα σπέρματα. Με τη χρήση γεωργικής κτενιάς, ή με το χέρι όταν η ποσότητα των καρπών είναι μικρή, μετακινούνται οι καρποί ούτως ώστε τα σπέρματα να απελευθερωθούν και να συλλεγούν.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Συνθήκες δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να επιτευχθεί ομοιόμορφη κατανομή τους.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζίων. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση, τα ανεπτυγμένα αρτιφύτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης γίνεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να ανασταλεί η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 70.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	39	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Eucalyptus torquata</i>				
Κοινό όνομα	Ευκάλυπτος - Eucalyptus	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σε φυτείες στη Λευκωσία, Λάρνακα και αλλού. Υψόμετρο 0 έως 300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βιολόφωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κάψα, διαστάσεων 13 έως 15 X 10 έως 12 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα βρίσκονται σε κάψες, οι οποίες μετά τη συγκομιδή τοποθετούνται στον ήλιο πάνω σε μπετόν ή νάιλον έτσι ώστε η ψηλή θερμοκρασία να προκαλέσει το άνοιγμα της κάψας και να απελευθερωθούν τα σπέρματα. Οι καρποί μετακινούνται με τη χρήση γεωργικής κτενιάς ή με το χέρι έτσι ώστε τα σπέρματα να απελευθερωθούν και να μαζευτούν.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	55% - 65%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	Συνήθεις: Συνθήκες δωματίου. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	4 χρόνια, σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Πάνω από τα σπέρματα τοποθετείται περλίτης ή άμμος για μεγαλύτερη επιτυχία φύτευσης.				
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Μετά τη φύτευση των σπόρων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση, τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης γίνεται την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 70.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	40	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Euphorbiaceae - Ευφορβιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Euphorbia veneris</i>				
Κοινό όνομα	Ευφόρβια της Αφροδίτης - Spurge	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Πολυετής πόα		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στο Τρόδος, οροσειρά Τρόδους, Πρόδρομος. Τροοδίτισσα, Πλάτρες, Σαϊττάς, Κακοπετριά, Οδού, δρόμος Κύκκου - Σταυρού της Ψώκας και Μαύροι Κρεμμοί. Υψόμετρο 600 - 1700 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούνιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι τριχώνη κάψα με λείους σπόρους 6 - 7 mm διαμέτρου.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τοποθετούνται μικρά δικτυωτά σακουλάκια στο άνθος της ευφόρβιας και συλλέγονται τα σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπένονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Ιούλιος - Σεπτέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 - 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	4 - 5 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12-15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	41	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Aquifoliaceae - Ακουιφολιίδες				
Επιστημονικό όνομα	Ilex aquifolium				
Κοινό όνομα	Αρκουδοπούρναρο - English holy	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στα Πλατάνια, Σταυρό της Ψώκας και αλλού. Υψόμετρο περίπου 1200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική, κόκκινη δρύπη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολουθώντας με τη βοήθεια άφθονου νερού και επαναλαμβανόμενου φιλτραρίσματος, τα σπέρματα διαχωρίζονται από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1 - 2	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	30% - 40%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα σπέρματα που παραμένουν στο βυθό είναι γόνιμα, αποστραγγίζονται και είναι έτοιμα για σπορά.				
Διακοπή Λήθαργου	Απευθείας σπορά τον Χειμώνα.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Λόγω της μεγάλης χρονικής περιόδου που απαιτείται για τη φύτευση, η σπορά γίνεται σε σπορεία. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Συστήνεται να εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση αμέσως μετά τη συγκομιδή και η σπορά να γίνει Μάρτιο – Απρίλιο. Εάν όχι, τότε η σπορά πραγματοποιείται αμέσως μετά την συγκομιδή.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τα φυτά που απαιτείται να παραχθούν, τις διαστάσεις των σπορειών και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (30% - 40%) τοποθετούνται τα ανάλογα σπέρματα στα σπορεία.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	10 - 12 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά την φύτευση (δεύτερο χρόνο μετά τη σπορά), τα ανεπτυγμένα πλέον αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4-3 λίτρων, ένα φυτάριο ανά δοχείο. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται Άνοιξη ή Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	16 – 24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 4 - 6 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 36 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 60.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	42	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Bignoniaceae - Βιγνονιΐδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Jacaranda mimosiifolia</i>				
Κοινό όνομα	Τζιακαράντα - Sharpleaf jacaranda	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά ως καλλωπιστικό στην Πάφο, Χλώρακα, Λεμεσό, Λάρνακα, Δερύνεια και Λευκωσία. Υψόμετρο 0 – 200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι δίχωρη, ημικυκλική, συμπίεσμένη, ξυλώδης κάψα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός εμβαπτίζεται στο νερό για μερικές μέρες μέχρι να ανοίξει μερικώς. Στη συνέχεια με τη χρήση σφυριού ανοίγεται η κάψα και ελευθερώνονται τα σπέρματα. Απαιτείται προσοχή για αποφυγή ζημιάς στο ενδοσπέρμιο ή έμβρυο.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	133.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	8 - 10	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων στο νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Απρίλιος - Μάιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 - 30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	43	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Cupressaceae - Κυπαρισσίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Juniperus excelsa</i>				
Κοινό όνομα	Αόρατος - Juniper	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στις περιοχές Μαδαρής και Παπούτσας. Υψόμετρο 1200 – 1650 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Φεβρουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ραγοστρόβιλος, με ενωμένα καρπόφυλλα, σφαιρικός, κυανόμαυρος, διαμέτρου 1 έως 1,2 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσει το σαρκώδες περίβλημα. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο παραμείνουν μόνο σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	60.000 – 80.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	5 - 9	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	25% - 30%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνθήκες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή.</p> <p>Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 °C έως 5 °C για περίοδο 2 - 3 μηνών, πριν τη σπορά.</p> <p>(β) Πριν τη σπορά γίνεται βύθιση για μισή ώρα σε πυκνό (95%) θειικό οξύ και μετά ξεπλένονται με νερό (η μέθοδος είναι επικίνδυνη και συστήνεται να εφαρμόζεται εφόσον υπάρχει η κατάλληλη υποδομή).</p> <p>(γ) Απευθείας σπορά μετά τον καθαρισμό των σπερμάτων.</p>				

Διακοπή Λήθαργου	Η διακοπή του λήθαργου επιτυγχάνεται με τη σπορά των σπερμάτων το χειμώνα (συνθήκες παγετού και χαμηλών θερμοκρασιών) ή εφαρμογή χειρισμών όπως φαίνονται στο προηγούμενο σημείο (Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά).		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Δεκέμβριος - Φεβρουάριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Μέρος του χώματος να προέρχεται από δασικές περιοχές με φυσική εξάπλωση του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόρριζας.		
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τον τελικό αριθμό φυτών που θα παραχθεί στο φυτώριο, τις διαστάσεις των σπορείων και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (25% - 30%), τοποθετείται ο ανάλογος αριθμός σπερμάτων σε σπορεία σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15-18 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση (δεύτερο χρόνο μετά τη σπορά), τα ανεπτυγμένα πλέον αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 – 3 λίτρα. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται Άνοιξη ή Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	36 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 36 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 30.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	44	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Cupressaceae - Κυπαρισσίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Juniperus foetidissima</i>				
Κοινό όνομα	Αόρατος - Juniper	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στην ευρύτερη περιοχή Τροόδους όπως Πρόδρομο, Κρυός Ποταμός, Χιονίστρα, Αρμυρολίβαδο, Καννούρες και αλλού. Υψόμετρο 1400 – 1950 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Φεβρουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ραγοστρόβιλος, με ενωμένα καρπόφυλλα, σφαιρικός, κυανόμαυρος, διαμέτρου 0,8 έως 1 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Στο στάδιο της ανάπτυξης των ραγοστρόβιλων πάνω στα δέντρα, συστήνεται ο ψεκασμός με κατάλληλα εντομοκτόνα για την καταπολέμηση των τριών μικρο-λεπιδοπτέρων των οικογενειών Tortricidae (είδη του γένους <i>Pampane</i>) και <i>Yponomeutidae</i>, που προσβάλλουν μαζικά τους σπόρους.</p> <p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά την συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσει το σαρκώδες περίβλημα. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Βύθιση σε νερό για 24 ώρες και απευθείας σπορά.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο παραμένουν μόνο σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	97.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1 - 3	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	5% - 10%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνθήκες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή.</p> <p>Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 °C έως 5 °C για περίοδο 2 - 3 μήνες, πριν τη σπορά.</p> <p>(β) Πριν την σπορά γίνεται βύθιση για μισή ώρα σε πυκνό (95%) θειικό οξύ και μετά ξεπλένονται με νερό (η μέθοδος είναι επικίνδυνη και συστήνεται να εφαρμόζεται εφόσον υπάρχει η κατάλληλη υποδομή).</p> <p>(γ) Απευθείας σπορά μετά τον καθαρισμό των σπερμάτων.</p>				

Διακοπή Λήθαργου	Η διακοπή του λήθαργου επιτυγχάνεται με τη σπορά των σπερμάτων το χειμώνα (συνθήκες παγετού και χαμηλών θερμοκρασιών) ή εφαρμογή χειρισμών όπως φαίνονται στο προηγούμενο σημείο (Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά).		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Δεκέμβριος - Φεβρουάριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Μέρος του χώματος να προέρχεται από δασικές περιοχές με φυσική εξάπλωση του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόρριζας.		
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τον τελικό αριθμό φυτών που θα παραχθεί στο φυτώριο, τις διαστάσεις των σπορείων και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (5% - 10%) τοποθετείται ο ανάλογος αριθμός σπερμάτων σε σπορεία σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	15 - 18 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση (δεύτερο χρόνο μετά τη σπορά), τα ανεπτυγμένα πλέον αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 – 3 λίτρα. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται Άνοιξη ή Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 – 24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασία.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 36 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 25.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	45	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Cupressaceae - Κυπαρισσίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Juniperus oxycedrus</i>				
Κοινό όνομα	Αόρατος - Juniper	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε βραχώδεις βουνοπλαγιές (συνήθως σε πετρώματα γάβρου) τοπικά κοινό στον Τρίπυλο, Πρόδρομο, Κυπερούντα και Μαδαρή. Υψόμετρο 700 - 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ραγοστρόβιλος, με ενωμένα καρπόφυλλα, σφαιρικός, ερυθροκαστανός, διαμέτρου 1,5 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση των καρπών σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε οι άγονοι καρποί που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Οι γόνιμοι καρποί τοποθετούνται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περιβλήμα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό, εναπομείναντα τεμάχια περιβλήματος και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και σκόνη πλυσίματος ρούχων και το μείγμα αναδεύεται και τρίβεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού, σκόνης πλυσίματος και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο παραμείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	75.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	3	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	15% - 20%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνθήκες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 °C έως 5 °C για περίοδο 2 - 3 μήνες. (β) Πριν τη σπορά γίνεται βύθιση για μισή ώρα σε πυκνό (95%)θειικό οξύ και μετά ξεπλένονται με νερό (η μέθοδος είναι επικίνδυνη και συστήνεται να εφαρμόζεται εφόσον υπάρχει η κατάλληλη υποδομή). (γ) Απευθείας σπορά μετά τον καθαρισμό των σπερμάτων.				
Διακοπή λήθαργου	Η διακοπή του λήθαργου επιτυγχάνεται με τη σπορά των σπερμάτων το χειμώνα (συνθήκες παγετού και χαμηλών θερμοκρασιών) ή εφαρμογή χειρισμών όπως φαίνονται στο προηγούμενο σημείο (Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά).				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία <u>μέσα σε θερμοκήπια</u> για προστασία από παγετό. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Ιανουάριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Μέρος του χώματος να προέρχεται από περιοχές της φυσικής εξάπλωσης του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόριζας.		
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τον τελικό αριθμό φυτών που θα παραχθεί στο φυτώριο, τις διαστάσεις των σπορείων και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (15% - 20%), τοποθετείται ο ανάλογος αριθμός σπερμάτων σε σπορεία σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	24 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση (δεύτερο χρόνο μετά τη σπορά), τα ανεπτυγμένα πλέον αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 – 3 λίτρα. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται Άνοιξη ή Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 - 24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	36 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 36 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 30.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	46	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cupressaceae - Κυπαρισσίδες				
Επιστημονικό όνομα	Juniperus phoenicea				
Κοινό όνομα	Αόρατος - Juniper	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε θαμνώνες στην παραλιακή ζώνη όπως Ακάμα, Ακρωτήρι, περιοχή Κορμακίτη, Ακρωτήριο Πύλα, Ακρωτήριο Γκρέκο, Σαλαμίνα, Καρπασία. Υψόμετρο 0 - 500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ραγοστρόβιλος, με ενωμένα καρπόφυλλα, σφαιρικός, γυαλιστερός σκοτεινός ερυθροκαστανός, διαμέτρου μέχρι 1,5 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν δύο εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια οι καρποί τοποθετούνται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολουθώς προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.</p> <p>Η «β» μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	3 - 6	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	5% - 10%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p><u>Συνήθεις:</u> Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή..</p> <p><u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα (μόλις μαζευτεί ο καρπός) και καθαρίζονται τα σπέρματα. Στη συνέχεια πλένονται σε μίξερ με αιθανόλη και ξεπλένονται με ζεστό νερό. Τέλος εφαρμόζεται ψυχρή και θερμή στρωμάτωση για ένα μήνα κάθε φορά.				
Διακοπή Λήθαργου	Αφαίρεση της ρητίνης που περιβάλλει τα σπέρματα βάζοντας τα σε δικτυωτή σακούλα και εμβαπτίζοντας τα εναλλάξ για μερικά λεπτά σε ζεστό και κρύο νερό ή εφαρμογή χειρισμών όπως φαίνονται στο προηγούμενο σημείο (Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά).				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε σπορεία μέσα σε θερμοκήπια για προστασία από παγετό. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά. Μέρος του χώματος να προέρχεται από περιοχές της φυσικής εξάπλωσης του είδους έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόριζας.		
Διαδικασία σποράς	Ανάλογα με τον τελικό αριθμό φυτών που θα παραχθεί στο φυτώριο, τις διαστάσεις των σπορειών και έχοντας υπόψη το ποσοστό φυτρωτικότητας (5% - 10%), τοποθετούνται ο ανάλογος αριθμός σπερμάτων σε σπορεία σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	12 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Μετά τη φύτευση (δεύτερο χρόνο μετά τη σπορά), τα ανεπτυγμένα πλέον αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 – 3 λίτρα. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται Άνοιξη ή Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	16 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός. Ψηλά ποσοστά αποτυχίας όταν μεταφυτεύονται γυμνόριζα.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	24 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 24 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 30.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	47	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Verbenaceae - Βερβενίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Lantana camara</i>				
Κοινό όνομα	Λαντάνα - Common Lantana	Μορφή (<i>Δέντρο, Θάμνος κτλ.</i>)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σποραδικά ως καλλωπιστικό – Λεμεσός, Λευκωσία, Αγία Νάπα και αλλού. Υψόμετρο 0 – 1200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική, μαύρη δρύπη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Συστήνεται όπως να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα αυτοπροστασίας αφού ο καθαρισμός των σπερμάτων μπορεί να προκαλέσει αλλεργία (π. χ. χρήση γαντιών). Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	Συνήθεις: Σε θερμοκρασία δωματίου. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή λήθαργου	Δεν υπάρχει λήθαργος. Απευθείας σπορά αμέσως μετά τη συλλογή και καθαρισμό των σπερμάτων.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Απρίλιος - Οκτώβριος				

Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε μπαίνει ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 30 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όταν η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε η μεταφύτευση γίνεται την Άνοιξη ή το Φθινόπωρο (3 – 5 μήνες μετά την σπορά).		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 – 40.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	48	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Lauraceae - Λαουρίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Laurus nobilis</i>				
Κοινό όνομα	Δάφνη - Laurel	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε υγρά, βραχώδη εδάφη, συνήθως κοντά σε ρυάκια και πηγές στην επαρχία Πάφου, Λεμεσού και Κερύνειας αλλά και στην περιοχή Τροόδους. Υψόμετρο 30 - 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών, Φασουρίου και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι δρύπη μελανωπή μονόσπερμη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε νάιλον σακούλες μέχρι να αρχίσει η αποσύνθεση του σαρκώδους περιβλήματος. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Τέλος τα σπέρματα καθαρίζονται με στεγνό ρούχο.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν καθαρά σπέρματα. Ιδιαίτερη προσοχή πρέπει να δίνεται στην διαδικασία που χρησιμοποιείται ο αναδευτήρας, γιατί τα σπέρματα είναι ευαίσθητα και μπορεί να σπάσουν.</p> <p>Η «β» Μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	1.700	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p><u>Συνθήκες:</u> Συλλογή σε ετήσια βάση.</p> <p><u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	2-3 μήνες.				

Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ			
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες ή απευθείας σπορά.		
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση		
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Δεκέμβριος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2-4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό και ΟΧΙ απευθείας έκθεση στον ήλιο.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	49	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Meliaceae - Μελιΐδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Melia azedarah</i>				
Κοινό όνομα	Μαυρομμάτα - Persian Lilac	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται κατά μήκος δρόμων και σε όρια χωραφιών, όχι μακριά από κατοικημένες περιοχές Υψόμετρο 0 – 1000 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Μάιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κιτρινωπή, φοινικοειδή δρύπη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια, εφαρμόζεται τριβή με τα χέρια για να αφαιρεθεί το σαρκώδες περίβλημα. Ξέπλυμα με άφθονο νερό και αποστράγγιση.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Απρίλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	50	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Myrtaceae - Μυρτίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Myrtus communis</i>				
Κοινό όνομα	Μερσινιά - Myrtle	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σχεδόν σε ολόκληρη την Κύπρο, κατά μήκος ποταμών, κοντά σε πηγές και άλλους υγρότοπους – Ακάμας, Ακρωτήρι, οροσειρά Τροόδου, οροσειρά του Πενταδακτύλου και Καρπασία. Υψόμετρο από 0 έως 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Όλα τα Δασικά Φυτώρια.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μελανή και κάποτε άσπρη ράγα σχεδόν σφαιρική έως ωοειδής, διαμέτρου 08 - 10 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	175.000 – 180.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	20 - 25	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	70% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	Συνήθειες: Σε θερμοκρασία δωματίου. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	1-2 χρόνια σε συνήθειες συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m ή σε σπορεία. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Ιανουάριος σε φυτώρια με χαμηλό υψόμετρο. Μάρτιο - Απρίλιο σε φυτώρια με μεγάλο υψόμετρο.				
Υπόστρωμα φύτρωσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Στην περίπτωση εγκατάστασης σπορείων, τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά. Στην περίπτωση πρασιάς, τοποθετούνται 4-6 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά εφαρμόζεται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων, δεν εφαρμόζεται μεταφύτευση. Αν η σπορά εφαρμόζεται σε σπορεία τότε, μετά τη φύτευση τα ανεπτυγμένα αρτίφυτρα μεταφυτεύονται σε δοχεία χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων. Η διαδικασία μεταφύτευσης εφαρμόζεται νωρίς την Άνοιξη.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Εάν η σπορά γίνει σε δοχεία 1,4 έως 3 λίτρων, τότε επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 1 - 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες.		
Ύψος (cm)	15 - 40.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2-5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	51	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Arcynoseae - Αποκυνίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Nerium oleander</i>				
Κοινό όνομα	Ροδοδάφνη - Oleander	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά σε ρεματιές σε όλες τις περιοχές του νησιού. Ακάμας, Τρόδος, Μεσαορία, Πενταδάκτυλος. Υψόμετρο 0 – 900m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι δερματώδης, γραμμοειδής σχεδόν κυλινδρικός θύλακας, μήκους 8 – 15 cm, με καστανό χρώμα, διαρρηκτός, με τριχωτά σπέρματα				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Συστήνεται όπως να λαμβάνονται προληπτικά μέτρα αυτοπροστασίας αφού ο καθαρισμός των σπερμάτων μπορεί να προκαλέσει αλλεργία (π. χ. χρήση γαντιών). Οι καρποί αμέσως μετά τη συλλογή, συνήθως είναι ανοικτοί και έτσι είναι πολύ εύκολο να διαχωριστούν τα σπέρματα από τον καρπό. Στην περίπτωση που οι καρποί είναι κλειστοί συστήνεται όπως απλωθούν στον ήλιο και ραντιστούν, στη συνέχεια με τριβή με τα χέρια τα σπέρματα εξάγονται εύκολα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Ιανουάριος - Απρίλιος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε θα μπει ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο, για ομοιόμορφη κατανομή).		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όταν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται τέλος Άνοιξης.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Πριν την εγκατάσταση της πρασιάς, τοποθετείται πλαστική μεμβράνη στην επιφάνεια του εδάφους για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Στην περίπτωση πρασιάς, επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 - 80.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	52	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Oleaceae - Ελαιΐδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Olea silvestris</i>				
Κοινό όνομα	Αγριελιά - Olive tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Συναντάται ως άγριο φυτό σε πολλές κυρίως δασικές περιοχές – Ακάμας, Λυσός, Δάση Πάφου, Τροόδους, Λεμεσού, στην οροσειρά Πενταδακτύλου, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο 0 – 1000 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σαρκώδης, επιμήκης ωοειδής δρύπη, με ιώδες-μαύρο χρώμα, ελαιώδες περικάρπιο και με λιθώδες σπέρμα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο ώριμος καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολουθώντας με τη χρήση άφθονου νερού και επαναλαμβανόμενου φιλτραρίσματος διαχωρίζονται τα σπέρματα. Συστήνεται πριν από τη χρήση νερού, τα σπέρματα να ξεπλένονται με αλουσίβα για καθαρισμό του κολλώδους περιβλήματος και μετά να ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	20% - 30%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	Συνήθειες: Σε θερμοκρασία δωματίου. Κάθε χρόνο συλλέγεται η απαιτούμενη ποσότητα σπερμάτων. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται. Συστήνεται το σπάσιμο του περικαρπίου. Αυτό επιταχύνεται με τη χρήση σφυριού. Απαιτείται προσοχή για αποφυγή ζημιάς στο ενδοσπέρμιο ή έμβρυο.				
Διακοπή λήθαργου	Συστήνεται όπως εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα, πριν τη σπορά. Μια πρακτική λύση είναι η άμεση σπορά το φθινόπωρο αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Μάρτιος αν εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση, εάν όχι τότε η σπορά πραγματοποιείται Νοέμβριο - Δεκέμβριο.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2–3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5 - 6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Συνήθως δεν εφαρμόζεται αλλά μπορεί να γίνει και μεταφύτευση. Η μεταφύτευση πραγματοποιείται την Άνοιξη ή το Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Γίνεται αραιώση με επιλογή του πιο εύρωστου φυταρίου στο δοχείο και αφαίρεση των υπόλοιπων με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	16 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 16 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	53	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	-----------	-----------------	------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή		
Επιστημονικό όνομα	Origanum cordifolium		
Κοινό όνομα	Ρίγανη - Origan	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Ημίθαμνος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάτε σε υγρές βραχώδεις θέσεις κατά μήκος ρυακιών, σε πυριγενή πετρώματα – Αλωνούδι, Στενοί, Παλαιχώρι της κοιλάδας Ρούδια και Καμένο Παιδί, Αγία Τριάδα, Καφίζηδες της κοιλάδας Ξερού. Υψόμετρο 250 - 900 m.
Στόχος	Παραγωγή βιολόφωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Σεπτέμβριο
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος είναι μικρό κάρυο, (συνήθως 4 μαζί) 1.5 X 1 mm.		
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τα σπέρματα καθαρίζονται με τρίψιμο με τα χέρια και κοσκίνισμα. Τις περισσότερες φορές είναι δύσκολο να διαχωριστούν τα σπέρματα από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού και έτσι σπέρνονται χωρίς καθαρισμό.		
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία. Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) % 60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.		
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.		

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας χειρισμός.
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Προτιμότερο η σπορά να γίνεται σε σπορεία λόγω του μικρού μέγεθος των σπερμάτων. Η σπορά μπορεί να γίνει και σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.

Διαδικασία σποράς	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία, ο αριθμός των σπερμάτων είναι αναλόγως των διαστάσεων των σπορείων, σε διαφορετική περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές τότε τοποθετούνται 8 – 10 σπέρματα ανά δοχείο σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 - 40 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται το Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ			 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	54	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή					
Επιστημονικό όνομα	Origanum dubium					
Κοινό όνομα	Ρίγανη - Origan	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε βραχώδεις θέσεις, θαμνώνες και πευκοδάση - Δάσος Πάφου, Γιαλιά, Τηλλυρία, Κάμπος και αλλού. Υψόμετρο 200 - 1000 m.					
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών, Φασουρίου και Σταυρού της Ψώκας.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο, συνήθως 4 μαζί 8 X 6 mm.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Τρίψιμο του καρπού με το χέρι και κοσκίνισμα με ψιλό κόσκινο/φίλτρο για διαχωρισμό των σπερμάτων.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας χειρισμός.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m ή σπορεία. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.					
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 10 – 20 σπέρματα ανά δοχείο ή εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τοποθετούνται πολύ περισσότερα σπέρματα ανάλογα με τις διαστάσεις των σπορειών. Τα σπέρματα τοποθετούνται σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων, λόγω του μικρού μεγέθους των σπερμάτων, τα σπέρματα να καλύπτονται με πολύ λίγο χώμα.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Η μεταφύτευση μπορεί να γίνει Δεκέμβριο-Φεβρουάριο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	1 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	55	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή				
Επιστημονικό όνομα	Origanum majorana var. majorana (ιθαγενές/ενδημικό - μονοετής, διετής ή πολυετής πόα). Origanum majorana var. tenuifolium (ενδημικό, θάμνος).				
Κοινό όνομα	Σαψυσιά - Sweet Marjoram	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Πόα ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές - Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε θαμνώνες, πευκοδάση και πετρώδεις θέσεις, στον Ακάμα, Λυσό, Λόφου, Τριμήκληνη, Κολάνι, οροσειρά του Πενταδακτύλου και Καρπασία. Υψόμετρο 0 – 900m.				
Στόχος	Παραγωγή βλώφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί), διαμέτρου περίπου 1 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τρίβεται ελαφριά με το χέρι, στη συνέχεια τοποθετείται σε ψιλό φίλτρο και με ελαφρύ τρίψιμο διαχωρίζονται τα σπέρματα (περνούν από το φίλτρο) από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού. Τις περισσότερες φορές είναι δύσκολο να διαχωριστούν τα σπέρματα από τα υπόλοιπα μέρη του καρπού και έτσι σπέρνονται χωρίς καθαρισμό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Συνήθως 4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Προτιμότερο η σπορά να γίνεται σε σπορεία λόγω του μικρού μέγεθος των σπερμάτων αλλά η σπορά μπορεί να γίνει και σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος. Μπορεί να γίνει σπορά και τον Αύγουστο – Οκτώβριο.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία, ο αριθμός των σπερμάτων που χρησιμοποιείται είναι αναλόγως των διαστάσεων των σπορείων. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε δοχεία τότε τοποθετούνται 8 – 10 σπέρματα ανά δοχείο σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 - 40 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Η μεταφύτευση από τα σπορεία γίνεται την περίοδο Μαρτίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	Δεν εφαρμόζεται.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	56	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Oleaceae - Ελαιΐδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Phyllirea latifolia</i>				
Κοινό όνομα	Φιλλυρέα - Mock privet	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά συνήθως στην οροσειρά του Πενταδακτύλου αλλά έχει εντοπιστεί και στην περιοχή Λυσού - Αφτουλλίνας. Υψόμετρο 450 – 700 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτώριο Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική δρύπη διαμέτρου 0,5 cm, σχεδόν μαύρη με λιθώδη πυρήνα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι) ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε νάιλον σακούλες μέχρι να αρχίσει η αποσύνθεση του σαρκώδους περιβλήματος. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα. Τέλος τα σπέρματα καθαρίζονται με στεγνό ρούχο.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.</p> <p>Η «β» Μέθοδος είναι η πιο συνηθισμένη.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	30.000 - 40.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	20% - 30%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Συλλογή σε ετήσια βάση. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ			
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.		
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 16 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες.		
Ύψος (cm)	15 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	57	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή				
Επιστημονικό όνομα	Phlomis brevibracteata				
Κοινό όνομα	Φλομίσ η βραχυβράκτια	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε θαμνώνες, κυρίως σε ασβεστολιθικούς σχηματισμούς στην Τριμήκλινη, Λεύκαρα, Άρδανα, Δαυλό, Ακανθού και αλλού. Υψόμετρο 300 – 900 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Σταυρού της Ψώκας και Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί), μήκους περίπου 4 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	800 – 1.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	15 - 20	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 65%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές εντός θερμοκηπίου , με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Το φυτώριο πρέπει να βρίσκεται σε μέσο ή μεγάλο υψόμετρο.				
Εποχή σποράς	Δεκέμβριος - Φεβρουάριος. Η εποχή σποράς εξαρτάται από το υψόμετρο που βρίσκεται το φυτώριο π.χ. για Πλατάνια η σπορά γίνεται Οκτώβριο - Δεκέμβριο ενώ για τον Σταυρό της Ψώκας, γίνεται τον Δεκέμβριο - Φεβρουάριο.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά. Συνήθως τοποθετούνται 8 – 10 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία παραμένουν στο θερμοκήπιο μέχρι την Άνοιξη για προστασία από τον παγετό. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αρχίζει η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και συγχρόνως μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική. Εάν γίνει μεταφύτευση τότε συνήθως εφαρμόζεται το Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 15 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 25.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>				 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	58	Έτος Ετοιμασίας	2017				
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ							
Οικογένεια	<i>Labiatae - Χειλανθή</i>						
Επιστημονικό όνομα	<i>Phlomis cypria</i> var. <i>occidentalis</i>						
Κοινό όνομα	Φλομίσ η κυπρία η δυτική - Phlomis	Μορφή (<i>Δέντρο, Θάμνος κτλ.</i>)	Θάμνος				
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ							
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ενδημικό						
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντά σε θαμνώνες κυρίως σε οφιολιθικούς σχηματισμούς, στον Ακάμα, Λυσό, Αφτουλίνα, Καμινάρια και αλλού. Υψόμετρο 150 – 750 m.						
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.						
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτώριο Σταυρού της Ψώκας.						
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ							
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ							
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούνιο				
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί), μήκους περίπου 5 mm.						
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μένουν μόνο σπέρματα.						
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	8 - 10	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	70% - 90%		
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ							
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.						
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.						
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.						
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος						
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.						
Διαδικασία σποράς	Τα σπέρματα ανακατεύονται με άμμο για να αποφευχθεί πυκνή σπορά. Συνήθως τοποθετούνται 8 – 10 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.						

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική. Εάν γίνει μεταφύτευση τότε συνήθως εφαρμόζεται το Φθινόπωρο.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραίωση	Στην περίπτωση που γίνει μεταφύτευση τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση. Διαφορετικά επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορεί να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 15 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 25.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	59	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Labiatae - Χειλανθή</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Phlomis luraniifolia</i>				
Κοινό όνομα	Φλομίσ η σεληνιτιδόφυλλη	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε θαμνώνες στο δυτικό μέρος της επαρχίας Πάφου – Ακάμας, Ευρέτου, Τσάδα, Κούκλια και αλλού. Υψόμετρο 0 – 500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούνιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί), μήκους περίπου 5 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Συστήνεται όπως να τοποθετείται δοχείο ή σακκούλα κάτω από το φυτό και με ελαφρό ταρακούνισμα απελευθερώνονται οι καρποί και έτσι είναι εύκολη η συλλογή τους. Ακολούθως ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μένουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	700 - 900	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	15 - 20	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές εντός θερμοκηπίου , με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Φεβρουάριος. Η εποχή σποράς εξαρτάται από το υψόμετρο που βρίσκεται το φυτώριο π.χ. για Πλατάνια η σπορά γίνεται Οκτώβριο - Δεκέμβριο ενώ για τον Σταυρό της Ψώκας, γίνεται τον Δεκέμβριο - Φεβρουάριο.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				

Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2-4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία παραμένουν στο θερμοκήπιο μέχρι την Άνοιξη για προστασία από τον παγετό. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αρχίζει η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα φυτοπροστατευτικά προϊόντα και συγχρόνως μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Την Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως τον Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12-15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 15 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 25.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	60	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Pinaceae - Πευκίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pinus brutia</i>				
Κοινό όνομα	Τραχεία πεύκη - Calabrian pine	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Εξάπλώνεται σε όλη την έκταση της Κύπρου σε υψόμετρο από 0 - 1400 m, εκτός από την πεδιάδα της Μεσαορίας.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης, Πλατανιών, Φασουρίου και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Μάιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο καρπός είναι κώνος ο οποίος ωριμάζει την περίοδο Μαΐου-Ιουνίου, δύο χρόνια μετά την ανθοφορία. Έχει χρώμα κοκκινοκάστανο με ελαφρώς λεία επιφάνεια. Καρπόφυλλα κλειστά.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι αμέσως μετά τη συγκομιδή, τοποθετούνται στον ήλιο σε μία έως δύο στρώσεις (συνολικό πάχος στρώσεων περίπου 10 cm) πάνω σε μπετόν. Καθημερινά, συνήθως το μεσημέρι, ραντίζονται με νερό. Οι ψηλές θερμοκρασίες της εποχής (Ιουνίου - Σεπτεμβρίου) προκαλούν το σταδιακό άνοιγμα των κώνων και την απελευθέρωση των σπερμάτων. Τα σπέρματα μαζεύονται κατά διαστήματα και με τη χρήση αναδευτήρα επιτυγχάνεται η αποπερύγωση. Στη συνέχεια, με τη χρήση ηλεκτρικού ανεμιστήρα και κόσκινου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα. Τα σπέρματα αποθηκεύονται ανά παρτίδα μέσα σε σακούλες σύμφωνα με τις πρόνοιες των "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	17.000-20.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	50-100 ανά κώνο	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	65% - 85%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθεις: Τα σπέρματα αποθηκεύονται σε σακούλες των 10 - 25 kg μέσα σε αποθήκη. Πάνω στις σακούλες αναγράφεται ο αριθμός παρτίδας σύμφωνα με τις πρόνοιες "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".</p> <p>Ιδανικές: Μείωση της περιεχόμενης υγρασίας των σπερμάτων σε ποσοστό 15% με τη χρήση ξηραντήριου. Στη συνέχεια τα σπέρματα τοποθετούνται σε αεροστεγείς συσκευασίες σύμφωνα με τα διεθνή πρωτόκολλα του FAO και του Ensconet και στη συνέχεια αποθηκεύονται σε θαλάμους με σταθερή θερμοκρασία 3 °C.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Περίπου 10 χρόνια σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό (για 24 ώρες), έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Με τον χειρισμό αυτό επιταχύνεται η φύτευση ενώ η φυτρωτικότητα μπορεί να αυξηθεί μέχρι το 95%.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Μάρτιος (ανάλογα με το υψόμετρο της θέσης του φυτωρίου).		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά με pH 5,5 έως 6.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20-30 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	Τέσσερις μήνες (μέχρι Μάιο).		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι (περίπου τρεις μήνες από την ημέρα φύτευσης).		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	18 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 18 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 35.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	61	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Pinaceae - Πευκίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pinus nigra subsp. pallasiana</i>				
Κοινό όνομα	Μαύρη πεύκη - Black pine	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται στις ψηλότερες κορυφές του Τροόδους, από 1400 μέτρα έως 1900 και μερικές φορές απαντάται και σε χαμηλότερα υψόμετρα από 1100 m. Μικρές φυσικές ομάδες δέντρων υπάρχουν στη Μαδαρή, Κυπερούντα και Σπήλια.				
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Δεκέμβριο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης ωοειδής κώνος ο οποίος ωριμάζει τον δεύτερο χρόνο μετά την άνθηση. Έχει διαστάσεις 06 - 08 X 04 - 05 cm χωρίς ποδίσκο, με ανοικτό καστανό χρώμα, καρπόφυλλα ακιδωτά.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι αποθηκεύονται σε σακούλες, μέσα σε αποθήκη χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Το καλοκαίρι, τοποθετούνται στον ήλιο σε μία έως δύο λεπτές στρώσεις (συνολικό πάχος στρώσεων περίπου 8 cm) πάνω σε μπετόν. Καθημερινά, συνήθως το μεσημέρι, ραντίζονται με νερό. Οι ψηλές θερμοκρασίες της εποχής προκαλούν το σταδιακό άνοιγμα των κώνων και την απελευθέρωση των σπερμάτων. Τα σπέρματα μαζεύονται κατά διαστήματα και με τη χρήση αναδευτήρα επιτυγχάνεται η αποπτερύγωση. Στη συνέχεια, με τη χρήση ηλεκτρικού ανεμιστήρα και κόσκινου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα. Τα σπέρματα αποθηκεύονται ανά παρτίδα μέσα σε σακούλες σύμφωνα με τις πρόνοιες των "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	35.000 – 40.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	40-80 ανά κώνο	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθεις: Τα σπέρματα αποθηκεύονται σε σακούλες των 10 - 25 kg μέσα σε αποθήκη χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Πάνω στις σακούλες αναγράφεται ο αριθμός παρτίδας σύμφωνα με τις πρόνοιες "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".</p> <p>Ιδανικές: Μείωση της περιεχόμενης υγρασίας των σπόρων σε ποσοστό 15% με τη βοήθεια ξηραντηρίου. Στη συνέχεια οι σπόροι τοποθετούνται σε αεροστεγείς συσκευασίες σύμφωνα με τα διεθνή πρωτόκολλα του FAO και του Ensconet και στη συνέχεια αποθηκεύονται σε θαλάμους με σταθερή θερμοκρασία 3 °C.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	1 - 2 χρόνια σε συνήθεις συνθήκες φύλαξης.				

Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ			
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Βύθιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε οι άγονοι σπόροι που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Με τον τρόπο αυτό επιταχύνεται η φύτευση ενώ η φυτρωτικότητα μπορεί να αυξηθεί μέχρι το 80%.		
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαστικός χειρισμός.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος.		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά, το ιδανικό pH είναι 5,6 - 6,6. Το χώμα συγκεντρώνεται από δασικές περιοχές με φυσική εξάπλωση του είδους, έτσι ώστε να περιέχει το κατάλληλο είδος μυκόρριζας.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Ελαφρό ράντισμα με νερό καθημερινά μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 -30 ημέρες.
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 μήνες (μέχρι Ιούνιο).		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	19 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 19 μηνών.		
Ύψος (cm)	08 - 20.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	62	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Pinaceae - Πευκίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pinus pinea</i>				
Κοινό όνομα	Ήμερη πεύκη - Stone pine	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Καλλιεργείται ευρύτατα σε κήπους και φυτείες ως καλλωπιστικό – Πάφος, Πρόδρομος, Λευκωσία, Ευρύχου, Διόριος, Μονιάτης, Φιλάνι. Υψόμετρο 0 έως 1400 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Όλα τα Δασικά Φυτώρια.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Ιούλιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι πλατύς, γυαλιστερός, ξυλώδης, ωσειδής κώνος ο οποίος ωριμάζει τον τρίτο χρόνο μετά την άνθηση. Έχει διαστάσεις 10 - 15 X 08 - 10 cm με ή χωρίς ποδίσκο, καστανού χρώματος.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι αποθηκεύονται σε σακούλες, μέσα σε αποθήκη χωρίς ιδιαίτερες απαιτήσεις. Το καλοκαίρι, οι κώνοι τοποθετούνται στον ήλιο σε μία έως δύο στρώσεις πάνω σε μπετόν. Καθημερινά, συνήθως το μεσημέρι, ραντίζονται με νερό. Οι ψηλές θερμοκρασίες της εποχής προκαλούν το σταδιακό άνοιγμα των κώνων και την απελευθέρωση των σπερμάτων. Τα σπέρματα μαζεύονται κατά διαστήματα και με τη χρήση αναδευτήρα επιτυγχάνεται η αποπερυύγωση. Στη συνέχεια, με τη χρήση ηλεκτρικού ανεμιστήρα και κόσκινου, διαχωρίζονται τα σπέρματα από τα πτερύγια και άλλα ξένα σώματα. Τα σπέρματα αποθηκεύονται ανά παρτίδα μέσα σε σακούλες σύμφωνα με τις πρόνοιες των "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	1.250 – 1.350	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	30 - 70	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	90% - 95%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<p>Συνήθειες: Τα σπέρματα αποθηκεύονται σε σακούλες των 10 - 25 kg μέσα σε αποθήκη. Πάνω στις σακούλες αναγράφεται ο αριθμός παρτίδας σύμφωνα με τις πρόνοιες "περί Παραγωγής, Εμπορίας και Ελέγχου Δασικού Πολλαπλασιαστικού Υλικού Κανονισμών του 2003".</p> <p>Ιδιαιτερότητες: Μείωση της περιεχόμενης υγρασίας των σπερμάτων σε ποσοστό 15% με τη χρήση ξηραντηρίου. Στη συνέχεια τα σπέρματα τοποθετούνται σε αεροστεγείς συσκευασίες σύμφωνα με τα διεθνή πρωτόκολλα του FAO και του Ensconet και στη συνέχεια αποθηκεύονται σε θαλάμους με σταθερή θερμοκρασία 3 °C.</p>				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	12 - 18 χρόνια σε συνήθειες συνθήκες φύλαξης.				

Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ			
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό (μέχρι 24 ώρες), έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Με τον χειρισμό αυτό επιταχύνεται η φύτευση ενώ η φυτρωτικότητα μπορεί να αυξηθεί μέχρι το 95%.		
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαστικός χειρισμός.		
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Απρίλιος (ανάλογα με το υψόμετρο της θέσης του φυτωρίου).		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση ικανοποιητικής υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 30 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 μήνες (μέχρι Ιούνιο).		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 - 45.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιολογικών ή βιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	63	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Anacardiaceae - Ανακαρδιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pistacia atlantica</i>				
Κοινό όνομα	Τρέμιθος - Pistachia	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε εγκαταλελειμμένα χωράφια, όρια χωραφιών και πετρώδης πλαγιές – μεμονωμένα δέντρα, συστάδες δέντρων στον Ακάμα, στην Πάφο, Λυσό, στην επαρχία Λεμεσού, στο Κίτι κτλ. Υψόμετρο 0 έως 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ωοειδής ή σχεδόν σφαιρική δρύπη, διαμέτρου 06 – 07 mm κόκκινη στην αρχή κυανοπράσινη κατά την ωρίμανση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται διαμέσου της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	22.000 – 23.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Απρίλιος.				

Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για αποφυγή σηψιρριζιών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι (περίπου τρεις μήνες από την ημέρα φύτευσης).		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 15 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	64	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Anacardiaceae - Ανακαρδιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pistacia lentiscus</i>				
Κοινό όνομα	Σχινιά - Lentisk	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος ή Μικρό Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Πολύ κοινό σε πετρώδης πλαγιές, πευκοδάση και αμμοθίνες – Ακάμας, Λυσός, Ακρωτήρι, Κορμακίτης, Μαζωτός, Βαβαταινιά, Λάρνακα, Πενταδάκτυλος, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο από 0 έως 800 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική δρύπη, διαμέτρου 5 mm, κόκκινη στην αρχή, μαύρη κατά τη ωρίμανση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο μαζί με χαλίκια μικρής διάμετρου και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περιβλήμα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό, χαλίκια και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μένουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	55.000 – 60.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνθήκες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαστικός χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Ιανουάριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 30 ημέρες.
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες.		
Ύψος (cm)	10 - 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται εντός του δοχείου.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	65	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Anacardiaceae - Ανακαρδιίδες				
Επιστημονικό όνομα	Pistacia terebinthus				
Κοινό όνομα	Τρεμιθιά - Terebinth	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Κοινό σε πετρώδης πλαγιές, πευκοδάση και θαμνώνες όπως Ακάμας, οροσειρές του Πενταδακτύλου και του Τροόδους, Καρπασία. Υψόμετρο από 0 έως 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο καρπός είναι αντρωειδής δρύπη, διαμέτρου 5 mm - 7 mm X 5 mm, κόκκινη στην αρχή, κυανοπράσινη κατά την ωρίμανση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο μαζί με χαλίκια μικρής διάμετρου και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περιβλήμα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό, χαλίκια και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	25.500	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. Ιδιαιτερότητες: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαστικός χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 4 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες.		
Ύψος (cm)	10 - 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από έντομα και ασθένειες ή φυσικές ζημιές.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	66	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Pittosporaceae</i> - Πιττοσπορίδες				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pittosporum phillyraeoides</i>				
Κοινό όνομα	Πιττόσπορο το φυλλυροειδές – Weeping pittosporum	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά ως καλλωπιστικό συνήθως σε κήπους στη Λευκωσία. Υψόμετρο 0 – 300m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι πορτοκαλοκίτρινη, ωσειδής, κάποτε κάπως καρδιοειδής κάψα, μήκους 1 - 2 cm. Κατά την ωρίμανση ανοίγουν οι κάψες και φαίνονται τα ιξώδη κόκκινα σπέρματα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε χλιαρό νερό το οποίο περιέχει αλουσίβα. Στη συνέχεια οι καρποί, καθαρίζονται από το σαρκώδες περίβλημα με τριβή σε άμμο. Τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	67	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Pittosporaceae - Πιττοσπορίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Pittosporum tobira</i>				
Κοινό όνομα	Πιττόσπορο η τοβίρα - Japanese Pittosporum	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά συνήθως σε κήπους και κατά μήκος δρόμων σε κατοικημένες περιοχές. Υψόμετρο 0 – 900m.				
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτώριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σχεδόν σφαιρική κάψα, διαμέτρου 12 - 20 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε χλιαρό νερό το οποίο περιέχει αλουσίβα ή υγρό των πιάτων. Στη συνέχεια οι καρποί, καθαρίζονται από το σαρκώδες περίβλημα με τριβή σε άμμο. Τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Πριν την εγκατάσταση της πρασιάς, τοποθετείται πλαστική μεμβράνη στην επιφάνεια του εδάφους για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	68	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Platanaceae - Πλατανίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Platanus orientalis</i>				
Κοινό όνομα	Πλάτανος - Plane tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σε ρεματιές ή κοντά σε πηγές νερού. Είναι πολύ κοινό τοπικά σε όλες τις επαρχίες κατά μήκος των ποταμών - δάση Ακάμα, Πάφου, Τροόδους Αδελφοί, Μαδαρή, Πιτσιλιά, Πενταδάκτυλος, με εξαίρεση την πεδιάδα Μεσαορίας. Υψόμετρο εξάπλωσης από 0 έως 1600 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ταξικαρπία σφαιρική, αποτελούμενη από πολλά επιμήκη, τριχωτά αχάινια.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο καρπός εμβαπτίζεται σε νερό και ακολούθως τοποθετείται στον ήλιο για να στεγνώσει. Ακολούθως τρίβεται ελαφρά με το χέρι και τα πολλά επιμήκη, τριχωτά αχάινια διασκορπίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθειες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία, αφού κάθε χρόνο μαζεύεται η απαιτούμενη ποσότητα. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Ιανουάριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 5-6 σπέρματα ανά δοχείο σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από έντομα και ασθένειες ή φυσικές ζημιές.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	69	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Rosaceae - Ροδιδες				
Επιστημονικό όνομα	Prunus dulcis				
Κοινό όνομα	Αμυγδαλιά - Almond tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Καλλιεργούμενο είδος στην Κύπρο για τους καρπούς του. Συναντάται ως δραπέτης καλλιέργειας κυρίως κοντά σε περιοχές με φυτείες αμυγδαλιάς. Υψόμετρο 0 – 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ωοειδής – ελλειψοειδής δρύπη με χνουδωτό περικάρπιο, που σχίζεται και ανοίγει κατά την ωρίμανση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Αφαίρεση του χνουδωτού περικάρπιου από τα σπέρματα με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγονα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα σπέρματα που παραμένουν στο βυθό είναι γόνιμα, αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1-2 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 9 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 9 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>				 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	70	Έτος Ετοιμασίας	2017				
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ							
Οικογένεια	<i>Compositae - Σύνθετα</i>						
Επιστημονικό όνομα	<i>Ptilostemon chamaepeuce subsp. cyprius</i>						
Κοινό όνομα	Αρκολασμαρίν	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος				
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ							
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό						
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε βραχώδεις πλαγιές και σχισμές βράχων σε πυριγενείς και ασβεστολιθικούς σχηματισμούς – πολύ κοντά στη χερσόνησο του Ακάμα, στο Κούριο και στις οροσειρές Τροόδους και Πενταδακτύλου. Υψόμετρο 50 – 1600 m.						
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.						
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.						
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ							
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ							
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Αύγουστο				
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι αχάινιο με πτερωτό, υπόλευκο πάππο.						
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Στην περίπτωση αργοπορίας στη συλλογή του ώριμου καρπού, τα σπέρματα προσβάλλονται από έντομα. Συστήνεται η τοποθέτηση δικτύου κάτω από τα φυτά για καλύτερη και γρηγορότερη συλλογή του καρπού. Ακολούθως, οι καρποί τρίβονται ελαφρά με το χέρι και έτσι διαχωρίζεται ο πάππος από τα σπέρματα.						
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	8 - 15	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%		
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ							
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.						
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.						
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.						
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος ²						
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.						
Διαδικασία σποράς	Τοποθετείται 5-6 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.						

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	8-10 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 5 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	71	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	-----------	-----------------	-------------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Rosaceae - Ροδίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Pyracantha coccinea</i>		
Κοινό όνομα	Πυράκανθος - Firethorn	Μορφή (<i>Δέντρο, Θάμνος κτλ.</i>)	Θάμνος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Καλλιεργείται ως καλλωπιστικό σε κήπους και πάρκα. Υψόμετρο 0 – 1400 m.
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μήλο, διαμέτρου 5 – 8 mm. Χρώμα ερυθρό ή πορτοκαλί.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι). Ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	30% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Συστήνεται εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.
Διακοπή Λήθαργου	Εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C για ένα μήνα πριν τη σπορά, συνήθως τα σπέρματα τοποθετούνται σε οικιακό ψυγείο. Μια πρακτική λύση για αποφυγή της ψυχρής στρωμάτωσης, είναι η άμεση σπορά το Φθινόπωρο, αμέσως μετά τη συλλογή των σπερμάτων.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Απρίλιος (αν εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση), εάν όχι τότε η σπορά πραγματοποιείται Νοέμβριο – Ιανουάριο.
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Επειδή τα σπέρματα είναι πολύ μικρά, συστήνεται η προσθήκη και ανάμιξη τους με άμμο για να αποφευχθεί η τοποθέτηση μεγάλης ποσότητας σπερμάτων ανά δοχείο.

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5-6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 16 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 35.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	72	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Fagaceae - Φηγίδες				
Επιστημονικό όνομα	Quercus alnifolia				
Κοινό όνομα	Λατζιά - Golden oak	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε βραχώδεις απόκρημνες και ομαλές βουνοπλαγιές - περιορίζεται στην οροσειρά του Τροόδους. Υψόμετρο 400 έως 1700 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
Α. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάρυο (Βαλανίδι), στενό αντωοειδές, ή σχεδόν κυλινδρικό 20 - 25 mm X 8 - 12 mm, καστανό κύπελο καλυμμένο με έντονα εξώκυρτα λέπια. Ωριμάζει το δεύτερο χρόνο μετά την άνθηση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Απευθείας συλλογή από το δέντρο ή και κάτω από το δέντρο αφού σε πολλές περιπτώσεις το κάρυο στην πτώση του ξεχωρίζει από το κύπελλο.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	450 - 550	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. <u>Ιδανικές:</u> Στρωμάτωση.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Έως έξι μήνες. Δεν συστήνεται η αποθήκευση τους αφού μειώνουν γρήγορα τη φυτρωτική τους ικανότητα. Τα σπέρματα συνήθως ωριμάζουν περίπου την περίοδο σποράς.				
Β. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1 – 2 βαλανίδια ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Τα σπέρματα τοποθετούνται πάντοτε πλαγιαστά .				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	73	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Fagaceae - Φηγίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Quercus coccifera</i> subsp. <i>calliprinos</i>				
Κοινό όνομα	Περνιά - Kermes oak	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σε θαμνώνες και πευκοδάση στον Ακάμα, οροσειρά του Τροόδου, Καλό Χωριό Λεμεσού, οροσειρά του Πενταδακτύλου, Καρπασία. Υψόμετρο από 100 έως 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βιολόφωτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάριο (βαλανίδι), με αποστρογγυλεμένη κορυφή, 15 - 30 mm X 8 - 15 mm, καστανό κύπελλο συχνά διαμέτρου 20 – 30 mm, καλυμμένο με χαλαρά πεπιεσμένα ή με έντονα εξώκυρτα λέπια. Ωριμάζει το δεύτερο χρόνο μετά την άνθηση				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Απευθείας συλλογή από το δέντρο ή και κάτω από το δέντρο αφού σε πολλές περιπτώσεις το κάρυο στην πτώση του ξεχωρίζει από το κύπελλο.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	200 - 250	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθειες:</u> Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Στρωμάτωση.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Έως έξι μήνες. Δεν συστήνεται η αποθήκευση τους αφού μειώνουν γρήγορα τη φυτρωτική τους ικανότητα. Τα σπέρματα συνήθως ωριμάζουν περίπου την περίοδο σποράς.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1 – 2 βαλανίδια ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Τα σπέρματα τοποθετούνται πάντοτε πλαγιαστά .				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 25.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	74	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Fagaceae - Φηγίδες				
Επιστημονικό όνομα	Quercus infectoria subsp. veneris				
Κοινό όνομα	Δρυς/Βαλανιδιά - Cyprus oak	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε βουνοπλαγιές και κάποτε σε περιοχές με χαμηλό υψόμετρο. Επαρχία Πάφου, Λάνια, Ευρύχου, Πλατάνια, Πρόδρομος, Πιτσιλιά, Κάμπος, Λεύκαρα, Καλό Χωριό Λεμεσού, Καντάρια, Λάπηθος και αλλού. Υψόμετρο από 0 έως 1700 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάριο (βαλανίδι), στενό επίμηκες – ωοειδές ή σχεδόν κυλινδρικό, μήκους 3 – 5 cm, καστανό κύπελλο καλυμμένο με πιεσμένα λέπια.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Απευθείας συλλογή από το δέντρο ή και κάτω από το δέντρο αφού σε πολλές περιπτώσεις το κάρυο στην πτώση του ξεχωρίζει από το κύπελλο.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	70 - 90	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Τα σπέρματα δεν αποθηκεύονται - Άμεση χρήση μετά τη συλλογή. <u>Ιδιαιτερότητες:</u> Στρωμάτωση				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Έως έξι μήνες. Δεν συστήνεται η αποθήκευση τους αφού μειώνουν γρήγορα τη φυτρωτική τους ικανότητα. Τα σπέρματα συνήθως ωριμάζουν περίπου την περίοδο σποράς.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή λήθαργου	Μπορούν να εφαρμοστούν δύο εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Απευθείας σπορά το φθινόπωρο, (αμέσως μετά τη συλλογή του σπόρου). (β) Ψυχρή στρωμάτωση σε θερμοκρασία 3 °C – 5 °C για ένα μήνα.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1 – 2 βαλανίδια ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Τα σπέρματα τοποθετούνται πάντοτε πλαγιαστά .				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 35.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	75	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Rhamnaceae - Ραμνίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Rhamnus alaternus</i>				
Κοινό όνομα	Χρυσοξυλιά - Mediterranean Buckthorn	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε θαμνώνες και πευκοδάση – Ακάμας, οροσειρά Τροόδους, Κούριο, οροσειρά Πενταδακτύλου, Καρπασία και αλλού. Υψόμετρο 0 – 1100 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτώριο Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι αντρωειδής, μαύρη δρύπη, διαμέτρου 5- 6 X 4-5 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ο ώριμος καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται με την υπερχειλίση. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	55.000 – 60.000	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2 - 4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 65%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός. Συστήνεται εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές εντός θερμοκηπίου για προστασία από παγετό, με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Δεκέμβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Συνήθως τοποθετούνται 4 – 6 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία παραμένουν στο θερμοκήπιο μέχρι την Άνοιξη για προστασία από τον παγετό. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Πην Άνοιξη (πρώτου χρόνου) τα δοχεία μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου και τοποθετούνται σε πρασιές. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Συνήθως η διαδικασία εφαρμόζεται Σεπτέμβριο - Οκτώβριο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	Μετά από 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 15 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 25.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	76	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Anacardiaceae - Ανακαρδιίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Rhus coriaria</i>				
Κοινό όνομα	Ρούδι - Sumach	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Είναι κοινό σε πετρώδεις βουνοπλαγιές, σε πευκοδάση, σε θαμνώνες και αμπελώνες – οροσειρά του Τροόδους. Υψόμετρο 600 – 1600 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σχεδόν σφαιρική δρύπη, διαμέτρου περίπου 5 mm, κοκκινοκαστανή.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί αμέσως μετά τη συγκομιδή τοποθετούνται σε κρύο νερό για 24 ώρες, στη συνέχεια με τρίψιμο με πέτρα (προσοχή να μην γίνεται ζημιά στα σπέρματα) διαχωρίζετε το εξωτερικό περίβλημα από τα σπέρματα. Ακολουθήστε τα σπέρματα ξεπλένονται με άφθονο νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 50%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Κάθε χρόνο συλλέγεται η απαιτούμενη ποσότητα σπερμάτων. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Τα σπέρματα τοποθετούνται σε ρούχινη σακούλα. Στην συνέχεια η σακούλα τοποθετείται εναλλάξ σε κρύο και ζεστό νερό (5-6 φορές). Η κάθε βύθιση της σακούλας διαρκεί 1-2 λεπτά.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Οκτώβριος - Νοέμβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	2 - 3 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 12 μήνες		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	77	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή				
Επιστημονικό όνομα	Salvia fruticosa				
Κοινό όνομα	Σπατζιά - Three leaved Sage	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε βραχώδεις θέσεις, θαμνώνες και πευκοδάση – Ακάμας, οροσειρά του Τροόδου, Λεύκαρα, Κορμακίτης, οροσειρά του Πενταδακτύλου, Καρπασία. Υψόμετρο 0 – 1500 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Απρίλιο έως Αύγουστο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι κάρυο (συνήθως 4 μαζί) μήκους περίπου 3 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί αμέσως μετά την συγκομιδή, καθαρίζονται με το χέρι (τρίψιμο) και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2 - 4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθεις: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή (τα σπέρματα χάνουν τη φυτρωτικότητα τους σύντομα μετά την εκκόκκιση). Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Τα σπέρματα χάνουν τη φυτρωτικότητα τους σύντομα μετά την εκκόκκιση.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5 - 6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Συνήθως δεν εφαρμόζεται αλλά μπορεί να επιλεγεί το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	78	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή				
Επιστημονικό όνομα	Salvia willeana				
Κοινό όνομα	Σπατζιά - Three leaved Sage	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Ημίθαμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε πετρώδεις θέσεις, πευκοδάση και θαμνώνες. Περιορίζεται σε οφιολιθικά πετρώματα της οροσειράς του κεντρικού Τροόδους. Υψόμετρο 1000 – 1950 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούνιο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί) μήκους περίπου 3 X 2,5 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί αμέσως μετά τη συγκομιδή, καθαρίζονται με το χέρι (τρίψιμο) και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	4	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 60%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθεις: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή (τα σπέρματα χάνουν τη φυτρωτικότητα τους σύντομα μετά την εκκόκκιση). Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Τα σπέρματα χάνουν τη φυτρωτικότητα τους σύντομα μετά την εκκόκκιση.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Δεκέμβριος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5 - 6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Συνήθως δεν εφαρμόζεται.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	79	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Anacardiaceae</i> - Ανακαρδιίδες				
Επιστημονικό όνομα	<i>Schinus molle</i>				
Κοινό όνομα	Αρτυμαθκιά - Pepper tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται σε παρόδιες φυτείες και κήπους – Πάφος, Λεμεσός, Λευκωσία, Λάρνακα και αλλού. Υψόμετρο 0 – 600 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ροδοκόκκινη σφαιρική δρύπη, διαμέτρου 5-6 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εφαρμόζονται δύο εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Ο ώριμος καρπός τοποθετείται στον ήλιο για μερικές μέρες, στη συνέχεια ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι και ανέμισμα για διαχωρισμό των σπερμάτων από τα ξένα υλικά. (β) Μετά τη συλλογή, ο ώριμος καρπός καθαρίζεται με ελαφρύ τρίψιμο και στη συνέχεια ξέπλυμα με νερό που περιέχει υγρό των πιάτων για καθαρισμό του κολλώδους περιβλήματος.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	30% - 40%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθεις: Σε θερμοκρασία δωματίου. Κάθε χρόνο συλλέγεται η απαιτούμενη ποσότητα σπερμάτων. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε ζεστό νερό για 24 ώρες.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Μάρτιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2–3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	80	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Anacardiaceae</i> - Ανακαρδιίδες				
Επιστημονικό όνομα	<i>Schinus terebinthifolius</i>				
Κοινό όνομα	Μαστιχιά - Brazilian Pepper Tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντάται σε παρόδιες φυτείες και κήπους στην Πάφο, Λεμεσό, Λευκωσία, Λάρνακα και αλλού. Υψόμετρο 0 – 400 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτώριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσας και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Οκτώβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική ροδοκόκκινη δρύπη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί τοποθετούνται στον ήλιο ούτως ώστε να στεγνώσει το περίβλημα τους, στη συνέχεια τρίβονται με τα χέρια και ανεμίζονται για διαχωρισμό των σπερμάτων από το περίβλημα τους.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων στο νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m ή σε χαρτόκυβους. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	25 - 35 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 8 μήνες		
Ύψος (cm)	20 – 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	81	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή				
Επιστημονικό όνομα	Sideritis cypria				
Κοινό όνομα	Σιδηρίτης - Cyprus ironwort	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Ημίθαμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ενδημικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά σε σχισμές ασβεστολιθικών κρημνών με νότια έκθεση στην οροσειρά του Πενταδακτύλου. Υψόμετρο 300 – 900m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Ιούλιο έως Σεπτέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί) 2,8 X 1,8 mm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί αμέσως μετά την συλλογή, χρησιμοποιώντας τα δύο χέρια με την τριβή καθαρίζονται και κοσκινίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά είναι σε σπορεία τότε θα χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σαν σπορείο (συνήθως τα σπέρματα αναμειγνύονται με άμμο).				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές δεν είναι συνηθισμένη πρακτική. Εάν η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται τέλος Άνοιξης.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραιώση	Όχι αναγκαίος χειρισμός.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 6 μήνες		
Ύψος (cm)	Δεν εφαρμόζεται.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	Δεν εφαρμόζεται.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	82	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Papilionaceae - Παπιλιονίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Sophora japonica</i>				
Κοινό όνομα	Σοφόρα - Japanese pagoda tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά ως καλλωπιστικό σε πεζοδρόμια πόλεων και αλλού, υπάρχει και στον Άγιο Θεόδωρο Αγρού. Υψόμετρο 0 – 700m.				
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Ιανουάριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σαρκώδης χέδρωπας, πρασινωπός (στο τέλος κιτρινωπός), σχεδόν κυλινδρικός, 3–5 X 1–1,5 cm, με περισφίξεις μεταξύ των σπερμάτων.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε χλιαρό νερό το οποίο περιέχει αλουσίβα για 30 λεπτά. Στη συνέχεια οι καρποί, καθαρίζονται από το σαρκώδες περίβλημα με τριβή σε άμμο ακολούθως τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 40 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	83	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Rosaceae - Ροδίδες				
Επιστημονικό όνομα	Sorbus aria subsp. cretica				
Κοινό όνομα	Αρκομηλιά - White Beam	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Συναντάται στις ψηλότερες περιοχές του Τροόδους - Χιονίστρα, Μαδαρή. Υψόμετρο 1000 - 1900 m.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σχεδόν σφαιρικό ερυθρό μήλο, διαμέτρου 1 – 1,5 cm.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	<p>Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι:</p> <p>(α) Αμέσως μετά τη συγκομιδή αφαιρείται το σαρκώδες περίβλημα με τη χρήση μικρής λεπίδας (μαχαίρι), ακολουθεί ελαφρό τρίψιμο με το χέρι και τέλος τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό.</p> <p>(β) Οι καρποί παραμένουν σε σακούλες μέχρι να μουλιάσουν. Αναδεύονται κατά διαστήματα για να αποφευχθεί η υπερθέρμανση. Ακολουθεί ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι, πλένονται και απομακρύνεται το σαρκώδες περίβλημα.</p> <p>(γ) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μένουν μόνο σπέρματα.</p>				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 60%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Κάθε χρόνο συλλέγεται η απαιτούμενη ποσότητα σπερμάτων. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Βύθιση σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Ένα μήνα πριν τη σπορά εφαρμόζεται ψυχρή στρωμάτωση, τοποθετώντας τα σπέρματα σε ψυγείο σε θερμοκρασία 2 °C – 4 °C.				

Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.		
Εποχή σποράς	Συστήνεται να εφαρμοστεί ψυχρή στρωμάτωση αμέσως μετά τη συγκομιδή και η σπορά να γίνει Μάρτιο – Απρίλιο. Εάν όχι, τότε η σπορά πραγματοποιείται αμέσως μετά τη συγκομιδή.		
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	10 - 12 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	13 - 15 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	17-20 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 4 - 5 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 17 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	84	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Styracaceae - Στυρακίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Styrax officinalis</i>				
Κοινό όνομα	Στερατζιά - Officinal stoarax	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Απαντάται σποραδικά σε πολλές περιοχές όπως στον Ακάμα, Λαόνα, Λυσός, Άγιος Νεόφυτος, Παναγιά, δάσος Πάφου, δάσος Τροόδους, Αδελφοί, Λεμεσού, Μαχαιρά, Σταυροβουνίου, οροσειρά Πενταδακτύλου, Καρπασία. Υψόμετρο από 0 έως 1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Πλατανιών και Σταυρού της Ψώκας.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Νοέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική δρύπη (στερακόμηλο) διαμέτρου 1 – 1,5 cm, με 1 – 2 σπιλνά, καστανά, λιθώδη σπέρματα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Μπορούν να εφαρμοστούν τρεις εναλλακτικές μέθοδοι: (α) Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια ο καρπός τοποθετείται σε δοχείο και με τη χρήση αναδευτήρα (μίξερ) διαχωρίζονται τα σπέρματα από το σαρκώδες περίβλημα. Ακολούθως προστίθεται νερό στο δοχείο και αρκετά τεμάχια περιβλήματος απομακρύνονται μέσω της υπερχειλίσης. Αυτό που απομένει στο δοχείο (νερό και σπέρματα) φιλτράρεται. Στη συνέχεια προστίθεται νερό και το μείγμα αναδεύεται με το χέρι και ξαναφιλτράρεται. Η διαδικασία της προσθήκης νερού και φιλτραρίσματος, επαναλαμβάνεται μέχρι που στο φίλτρο μείνουν μόνο σπέρματα. (β) Οι καρποί αμέσως μετά την συγκομιδή, καθαρίζονται από το σαρκώδες περίβλημα με μαχαίρι και τα σπέρματα ξεπλένονται με νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	2.500	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	2 - 3	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 70%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες, έτσι ώστε τα άγωνα σπέρματα που επιπλέουν να απομακρυνθούν. Τα γόνιμα σπέρματα αποστραγγίζονται και σπέρνονται.				
Διακοπή λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Απρίλιος.				

Υπόστρωμα φύτρωσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.		
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.		
Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο. Τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξήλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξήλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 35.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 - 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	85	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Bignoniaceae - Βιγνονιΐδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Tecoma stans</i>				
Κοινό όνομα	Βιγνόνια - Yellow elder	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Έχει φυτευτεί στην Κύπρο σε περιοχές με χαμηλό υψόμετρο, κυρίως σε κήπους στις επαρχίες Πάφου, Λεμεσού και Λευκωσίας. Υψόμετρο 0-200 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Φεβρουάριο έως Μάρτιο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι γραμμοειδής κάψα, 10-20 X 0,4-0,8 cm, με πτερυγοφόρα σπέρματα.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί (κάψα) τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν γίνεται ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι για να διαχωριστούν τα σπέρματα από την κάψα και αν χρειαστεί γίνεται ανέμισμα για τελικό διαχωρισμό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Μάρτιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά είναι σε σπορεία, τότε θα χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων ανάλογως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορεία.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές δεν είναι συνηθισμένη πρακτική. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται την περίοδο Απριλίου – Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>			 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	86	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	<i>Bignoniaceae - Βιγνονιΐδες</i>					
Επιστημονικό όνομα	<i>Tecomaria capensis</i>					
Κοινό όνομα	Βιγνόνια, Τεκομάρια - Cape Honeysuckle	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Έχει φυτευτεί σε κήπους και πάρκα σε πολλές περιοχές του νησιού, στις επαρχίες Πάφου, Λεμεσού, Λάρνακα, Αμμοχώστου και Λευκωσίας. Υψόμετρο 0-600 m.					
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Απρίλιο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι γραμμοειδής κάψα, 7-9 X 0,5-0,8 cm, με πτερυγιοφόρα σπέρματα.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι ώριμοι καρποί (κάψα) τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν γίνεται ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι για να διαχωριστούν τα σπέρματα από την κάψα και αν χρειαστεί γίνεται ανέμισμα για τελικό διαχωρισμό.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	60% - 80%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθειες:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.					
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Μάρτιος.					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά είναι σε σπορεία, τότε θα χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων ανάλογως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί ως σπορεία.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές δεν είναι συνηθισμένη πρακτική. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση γίνεται την περίοδο Απριλίου – Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία, τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	87	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	Cupressaceae - Κυπαρισσίδες				
Επιστημονικό όνομα	Tetraclinis articulata				
Κοινό όνομα	Καλλιτριδα - Agar, Evergreen conifer timber	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Καλλιεργείται ως καλλωπιστικό, κυρίως φρακτικό, σε κήπους και πάρκα.				
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσης και Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι ξυλώδης κώνος, διαμέτρου 8-15 mm, με τέσσερα καρπόφυλλα που φέρουν ακίδα κοντά στην κορυφή.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Μετά τη συλλογή τους οι κώνοι τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν μετακινούνται με γεωργική κτενιά και μαζεύονται τα σπέρματα. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται καθημερινά μέχρι να απελευθερωθούν τα σπέρματα από τους καρπούς. Ο τελικός καθαρισμός των σπερμάτων γίνεται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Νοέμβριος - Μάρτιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	20 – 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>				 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	88	Έτος Ετοιμασίας	2017				
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ							
Οικογένεια	<i>Arosynaceae - Αποκυνίδες</i>						
Επιστημονικό όνομα	<i>Thevetia nerifolia</i>						
Κοινό όνομα	Θηβέτια η νηριόφυλλη - Yellow oleander	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο ή Θάμνος				
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ							
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό						
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Είναι πολύ κοινό σε κήπους και κάποτε σε πεζοδρόμια σε όλες τις πόλεις και σε πολλά χωριά. Υψόμετρο 0 – 300 m.						
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.						
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικά Φυτώρια Αθαλάσσιας και Φασουρίου.						
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ							
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ							
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Μάρτιο				
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι στρογγυλωτή δρύπη με εξέχουσες ακμές 3-3,5 X 4-5 cm, πράσινη στην αρχή, ενώ όταν ωριμάσει γίνεται μαυριδερή με ρυτιδωμένο περικάρπιο.						
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Απευθείας συλλογή από το δέντρο ή και κάτω από το δέντρο. Με ελαφριά πίεση απελευθερώνεται το σπέρμα από το σαρκώδες περίβλημα. Υποχρεωτική χρήση γαντιών, οι καρποί περιέχουν τοξικές ουσίες.						
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1-2	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	50% - 70%		
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.						
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ							
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες,						
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.						
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.						
Εποχή σποράς	Ιανουάριος - Μάρτιος.						
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.						
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 1 – 2 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.						

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1 - 2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 40.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>			 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	89	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	<i>Cupressaceae - Κυπαρισσίδες</i>					
Επιστημονικό όνομα	<i>Thuja nana</i>					
Κοινό όνομα	Θούγια η νάνα	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Καλλιεργείται ως καλλωπιστικό και φρακτικό σε κήπους και πάρκα. Υψόμετρο 0-1300 m.					
Στόχος	Παραγωγή βλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι επιμήκης κώνος, 1-1,5 cm, γλαυκοκαστανός, καρπόφυλλα σε 3-8 ζεύγη.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Μετά τη συλλογή τους οι κώνοι τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν μετακινούνται με γεωργική κτενιά και μαζεύονται τα σπέρματα. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται καθημερινά μέχρι να απελευθερωθούν τα σπέρματα από τους καρπούς. Ο τελικός καθαρισμός των σπερμάτων γίνεται με το χέρι.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	70% - 80%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	Συνήθειες: Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. Ιδανικές: Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.					
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος.					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	4 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 - 40.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 - 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>		 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	90	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Cupressaceae - Κυπαρισσίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Thuja orientalis</i>				
Κοινό όνομα	Θούγια η ανατολική - Oriental Arborvitae	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Μικρό Δέντρο ή Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ξενικό				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Καλλιεργείται ως καλλωπιστικό και φρακτικό σε κήπους και πάρκα. Υψόμετρο 0-1300 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι επιμήκης κώνος, 1-1,5 cm, γλαυκοκαστανός, καρπόφυλλα σε 3-8 ζεύγη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι κώνοι μετά τη συλλογή τοποθετούνται στον ήλιο για να ανοίξουν. Όταν ανοίξουν μετακινούνται με γεωργική κτενιά και μαζεύονται τα σπέρματα. Η διαδικασία αυτή επαναλαμβάνεται καθημερινά μέχρι να απελευθερωθούν όλα τα σπέρματα από τους κώνους. Ο τελικός καθαρισμός των σπερμάτων γίνεται με το χέρι.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (<i>χωρίς επεξεργασία</i>) %	70% - 80%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (<i>Όπου εφαρμόζεται</i>)	<u>Συνθήκες:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Φεβρουάριος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	20 - 40 ημέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	6 - 8 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	15 – 65.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	3 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>			 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	91	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	Labiatae - Χειλανθή					
Επιστημονικό όνομα	Thymus sp.					
Κοινό όνομα	Θυμάρι - Thyme	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Είναι πολύ κοινό σε πετρώδεις πλαγιές, σε διαταραγμένες θέσεις, σε θαμνώνες και δάση, κάποτε σε αμμοθίνες – Ακάμας, οροσειρά Τροόδους, Ακρωτήρι, Μεσαορία, οροσειρά Πενταδακτύλου, Καρπασία. Υψόμετρο 0-900 m.					
Στόχος	Παραγωγή βυλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Φασουρίου.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι μικρό κάρυο (συνήθως 4 μαζί), μήκους περίπου 0,8 mm.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Ελαφρύ τρίψιμο με το χέρι.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	50% - 60%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση. Μπορεί να γίνει και σπορά σε σπορεία.					
Εποχή σποράς	Σεπτέμβριος - Οκτώβριος.					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 4 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων. Εάν η σπορά είναι σε σπορεία, τότε χρησιμοποιείται ανάλογη ποσότητα σπερμάτων αναλόγως των διαστάσεων του δοχείου το οποίο θα χρησιμοποιηθεί σαν σπορείο.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	1-2 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε πρασιές δεν είναι συνηθισμένη πρακτική. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε η μεταφύτευση πραγματοποιείται την περίοδο Απριλίου - Μαΐου.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 6 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό.		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει σε σπορεία τότε δεν εφαρμόζεται αραίωση.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	12 - 14 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 2 - 3 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 12 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 30.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 4.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 <p>ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ</p>		<p>ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ</p>			 <p>ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ</p>	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	92	Έτος Ετοιμασίας	2017			
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ						
Οικογένεια	<i>Rapilionaceae - Παπιλονίδες</i>					
Επιστημονικό όνομα	<i>Τίρυανα τίρυ</i>					
Κοινό όνομα	Τιτουάνα ή Μαχαίριον - Rosewood	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Δέντρο			
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ						
Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ξενικό					
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά ως καλλωπιστικό ιδιαίτερα στη Λευκωσία και Λάρνακα. Υψόμετρο 0 – 300 m.					
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.					
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.					
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ						
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ						
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Νοέμβριο έως Ιανουάριο			
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σαμαροειδής χέδρωπας, 6-8 X 3 cm περίπου. Φέρει το σπέρμα στο πάνω τμήμα το οποίο είναι ξυλώδες και διογκωμένο, ενώ στο κάτω τμήμα φέρει πτερύγιο.					
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Οι καρποί καθαρίζονται από το περίβλημα τους με ψαλιδάκι. Συνήθως πρακτική είναι η απευθείας σπορά χωρίς καθαρισμό των σπερμάτων.					
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 70%	
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.					
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ						
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Εμβάπτιση των σπερμάτων σε νερό για 24 ώρες.					
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.					
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.					
Εποχή σποράς	Ιανουάριος - Απρίλιος.					
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.					
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.					

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	30 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό		
Αραίωση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες.		
Ύψος (cm)	20 - 50.		
Κύριος βλαστός	Ευθυτενής, εύρωστος, με εμφανή επικόρυφο οφθαλμό.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

 ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ, ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ & ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ		ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ		 ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ 1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ	
Αριθμός Πρωτοκόλλου	93	Έτος Ετοιμασίας	2017		
ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ					
Οικογένεια	<i>Verbenaceae - Βερβενίδες</i>				
Επιστημονικό όνομα	<i>Vitex agnus-castus</i>				
Κοινό όνομα	Αγνιά - Chaste tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος		
ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ					
Προέλευση (<i>Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.</i>)	Ιθαγενές				
Εξάπλωση στην Κύπρο (<i>Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος</i>)	Συναντάται συνήθως σε υγρές θέσεις και είναι τοπικά κοινό – Ακάμας, Γιαλιά, Μοναγρούλλι, Ερήμη, Πρωταράς, Ψευδάς, Δελήκηπος, Ευχύχου και αλλού. Υψόμετρο 0 – 650 m.				
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.				
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Πλατανιών.				
ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ					
A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ					
Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Σεπτέμβριο έως Δεκέμβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική δρύπη.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Αμέσως μετά τη συγκομιδή, τα σπέρματα καθαρίζονται από άλλα υπολείμματα και στη συνέχεια ξεπλένονται με νερό.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κίλο σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	80% - 90%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Άμεση χρήση μετά τη συγκομιδή (τα σπέρματα χάνουν τη φυτρωτικότητα τους γρήγορα μετά την εκκόκκιση). <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ					
Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Διακοπή Λήθαργου	Κανένας αναγκαίος χειρισμός.				
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Ικανοποιητικός φωτισμός με περιορισμένη διάρκεια άμεσης ακτινοβολίας, καλός αερισμός και αποστράγγιση.				
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Απρίλιος.				
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.				
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 3 – 5 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.				

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα ποτίσματος μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό.	Διάρκεια φύτευσης	5 - 6 μήνες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η αφαίρεση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	8 - 10 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με ικανοποιητικό φωτισμό.		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι, συνήθως το Μάιο.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μηνών.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 6.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

ΚΥΠΡΙΑΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΓΕΩΡΓΙΑΣ,
ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
& ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

**ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ
ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ ΔΑΣΙΚΟΥ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ**

ΤΜΗΜΑ ΔΑΣΩΝ
1414 ΛΕΥΚΩΣΙΑ

Αριθμός Πρωτοκόλλου	94	Έτος Ετοιμασίας	2017
---------------------	-----------	-----------------	------

ΤΑΞΙΝΟΜΗΣΗ

Οικογένεια	<i>Rhamnaceae - Ραμνίδες</i>		
Επιστημονικό όνομα	<i>Ziziphus lotus</i>		
Κοινό όνομα	Παλλούρα - Lotus tree	Μορφή (Δέντρο, Θάμνος κτλ.)	Θάμνος

ΓΕΝΙΚΕΣ ΠΛΗΡΟΦΟΡΙΕΣ - ΣΤΟΧΟΣ

Προέλευση (Ιθαγ., Ξεν., Ενδημ.)	Ιθαγενές
Εξάπλωση στην Κύπρο (Κλίμα, Υψόμετρο, Έδαφος)	Απαντά σε χωράφια, σε άγονη γη και κατά μήκος δρόμων. Είναι χαρακτηριστικός θάμνος της Μεσορίας. Απαντά επίσης στην Ευρύχου, Λάρνακα, Τρίκωμο, Κερύνεια και αλλού. Υψόμετρο 0 – 500 m.
Στόχος	Παραγωγή βωλόφυτων σε πλαστικό δοχείο χωρητικότητας 1,4 έως 3 λίτρων.
Δασικό Φυτόριο Παραγωγής του Είδους	Δασικό Φυτόριο Αθαλάσσιας.

ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΜΟΥ

A. ΣΥΛΛΟΓΗ ΚΑΙ ΦΥΛΑΞΗ ΠΟΛΛΑΠΛΑΣΙΑΣΤΙΚΟΥ ΥΛΙΚΟΥ

Μέθοδος πολλαπλασιασμού	Σπέρμα	Περίοδος συλλογής καρπών	Αύγουστο έως Οκτώβριο		
Περιγραφή ώριμου καρπού	Ο ώριμος καρπός είναι σφαιρική κοκκινοκαστανή δρύπη, διαμέτρου 10 X 15 mm, εδώδιμη, με γλυκιά γεύση.				
Μέθοδος εξαγωγής σπερμάτων	Εμβάπτιση του καρπού σε νερό για 24 ώρες για να μαλακώσει. Στη συνέχεια, τρίβονται με τα χέρια, ξεπλένονται με άφθονο νερό και αποστραγγίζονται.				
Αριθμός σπερμάτων ανά κιλό σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.	Αριθμός σπερμάτων ανά καρπό	1	Μέση Φυτρωτικότητα (χωρίς επεξεργασία) %	40% - 60%
Συνθήκες φύλαξης σπερμάτων/καρπών (Όπου εφαρμόζεται)	<u>Συνήθεις:</u> Αποθηκεύονται σε θερμοκρασία δωματίου. <u>Ιδανικές:</u> Μη διαθέσιμα στοιχεία.				
Διάρκεια ζωής σπερμάτων	Μη διαθέσιμα στοιχεία.				

B. ΕΓΚΑΤΑΣΤΑΣΗ ΣΤΟ ΦΥΤΩΡΙΟ

Χειρισμός σπερμάτων πριν τη σπορά	Η θερμοκρασία περιβάλλοντος χώρου να ξεπερνά τους 25 °C, θερμοκρασία πάνω από 32 °C βοηθά καλύτερα στην φύτευση.
Διακοπή Λήθαργου	Συστήνεται το σπάσιμο του περικαρπίου. Αυτό επιταχύνεται με τη χρήση σφυριού. Απαιτείται προσοχή για αποφυγή ζημιάς στο ενδοσπέρμιο ή έμβρυο.
Περιγραφή χώρου εγκατάστασης	Σε πρασιές με πλάτος 1-1,2m. Πλούσιος φωτισμός, καλός αερισμός και αποστράγγιση (Συστήνεται η σπορά να γίνει σε θερμοκήπιο).
Εποχή σποράς	Μάρτιος - Ιούνιος.
Υπόστρωμα φύτευσης/ανάπτυξης	Ελαφρύ πορώδες (αμμώδες χώμα) το οποίο πρέπει να αποστραγγίζεται ικανοποιητικά.
Διαδικασία σποράς	Τοποθετούνται 2 – 3 σπέρματα ανά δοχείο, σε βάθος περίπου διπλάσιο του πάχους των σπερμάτων.

Άρδευση (Ποσότητα/Συχνότητα)	Διατήρηση της υγρασίας στα δοχεία μέχρι τη φύτευση. Μετά τη φύτευση, η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες. Συνήθως 2-3 ποτίσματα την εβδομάδα είναι αρκετά, έτσι ώστε το επιφανειακό χώμα να διατηρείται υγρό. <u>Προσοχή θα πρέπει να δίνεται στη συχνότητα και την ποσότητα της άρδευσης</u> , λόγω της μεγάλης ευαισθησίας των φυταρίων σε συνθήκες υπερβολικής υγρασίας.	Διάρκεια φύτευσης	20 μέρες
Προστασία αρτιφύτρων	Τα δοχεία ή και ολόκληρη η πρασιά πρέπει να καλύπτονται με πλέγμα για προστασία των σπερμάτων και των αρτιφύτρων από πουλιά, εφόσον υπάρχει πρόβλημα. Μετά τη φύτευση των σπερμάτων, αμέσως ξεκινά η απομάκρυνση των ζιζανίων, πριν αυτά αναπτύξουν ισχυρό ριζικό σύστημα. Στο στάδιο σποράς και φύτευσης γίνονται ψεκασμοί/ριζοποτίσματα με κατάλληλα μυκητοκτόνα για πρόληψη ασθενειών. Εάν επικρατήσουν ψηλές θερμοκρασίες, τότε επαναλαμβάνονται οι ψεκασμοί και παράλληλα μειώνεται σημαντικά η συχνότητα της άρδευσης.		
Μεταφύτευση	Όχι συνηθισμένη πρακτική.		
Συνολ. διάρκεια εγκατ/σης	5 - 7 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Συστήνεται όπως η σπορά γίνει σε νάυλον σακούλια και όχι σε γλαστράκια λόγω της ιδιομορφίας του ριζικού συστήματος. Στην περίπτωση που η σπορά γίνει στο θερμοκήπιο, τότε τα φυτάρια μεταφέρονται εκτός θερμοκηπίου όταν οι θερμοκρασίες περιβάλλοντος είναι πάνω από 25 °C. Κατά την εγκατάσταση της πρασιάς, στην επιφάνεια του εδάφους τοποθετείται κατάλληλο εδαφοκαλυπτικό υλικό π.χ. (πλαστική μεμβράνη) για να παρεμποδιστεί η ανάπτυξη ζιζανίων. Απαιτείται πολύ καλή αποστράγγιση της πρασιάς καθώς και καλός αερισμός.		
Γ. ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΠΕΡΙΠΟΙΗΣΗ ΦΥΤΑΡΙΩΝ			
Χώρος ανάπτυξης (Φωτισμός, σκίαση κτλ.)	Πρασιές με πλούσιο φωτισμό (φωτόφιλο είδος).		
Αραιώση	Επιλέγεται το πιο εύρωστο φυτάριο στο δοχείο και τα υπόλοιπα αφαιρούνται με ψαλίδι.		
Άρδευση/Λίπανση	Άρδευση κάθε 2-3 μέρες, μέχρι να επέλθει κορεσμός του υποστρώματος (η συχνότητα και η ποσότητα μπορεί να διαφέρει ανάλογα με τις καιρικές συνθήκες). Λίπανση που υποβοηθεί τη ζωτικότητα και ανάπτυξη των φυταρίων με συχνότητα 2 – 3 φορές το χρόνο, μία κατά τη διάρκεια της Άνοιξης και από μία το Φθινόπωρο και Χειμώνα. Η ποσότητα και το είδος του λιπάσματος πρέπει να είναι τέτοια που να επιφέρουν ισορροπημένη ανάπτυξη τόσο του ριζικού όσο και του υπέργειου τμήματος του φυτού.		
Απομάκρυνση ζιζανίων	Σε τακτά χρονικά διαστήματα, τα οποία δεν πρέπει να υπερβαίνουν τους δύο μήνες, γίνεται απομάκρυνση των ζιζανίων τόσο μέσα στα δοχεία όσο και στην πρασιά.		
Έλεγχος ασθενειών και εντόμων	Τακτικός έλεγχος των φυταρίων για ασθένειες. Εφαρμόζεται ψεκασμός, με επιλεκτικά φυτοπροστατευτικά προϊόντα.		
Εγκλιματισμός - αποξύλωση φυταρίων	Από τις αρχές Σεπτεμβρίου μειώνεται η συχνότητα άρδευσης έτσι ώστε να μειωθεί σημαντικά η έντονη βλαστητική δραστηριότητα και να επιτευχθεί η αποξύλωση των φυτών.		
Χρονική περίοδος ανάπτυξης	10 - 12 μήνες.		
Άλλες σημαντικές πληροφορίες	Τα φυτάρια μπορούν να παραμείνουν στα μικρά δοχεία (1,4 – 3 λίτρων) για 3 - 4 χρόνια μετά τη φύτευση. Αν δεν διατεθούν για τελική εγκατάσταση, να μεταφυτευτούν σε μεγαλύτερα δοχεία.		
Δ. ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΦΥΤΑΡΙΩΝ ΣΤΟ ΣΤΑΔΙΟ ΤΗΣ ΔΙΑΘΕΣΗΣ			
Ηλικία	Τουλάχιστον 10 μήνες.		
Ύψος (cm)	10 – 20.		
Κύριος βλαστός	Δεν εφαρμόζεται.		
Φύλλωμα	Πλούσιο, υγιές, απαλλαγμένο από ζημιές λόγω βιοτικών ή αβιοτικών παραγόντων.		
Πάχος ριζικού κόμβου (mm)	2 – 5.		
Ριζικό σύστημα	Να περιορίζεται μέσα στο δοχείο.		

